Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ – LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827—1828

No. 244 · ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., Gruodžio (Dec.)14, 1951 ★★★★ Metai 41-mieji. Dienraščio 33-tieji.

Gyvas!

Fortunatas Bagočius.
Teisėjų rinkimas.
Gruodžio 17 d. smurtas.
Muilo burbulas.
Neapgalvoja.
Juodu ant balto.
Netabokiams.
Rašo A. BIMBA

Su Fortunato Bagočiaus mirčia netekome dar vieno labai veiklaus senosios kartos lietuvio. Bagočius buvo neišsemiamos energijos ir didelių gabumų žmogus. Kad paskutiniais keliolika metų ta jo energija ir tie jo gabumai buvo suvartoti prastai, nenaudingai, tai jau kitas klausimas. Politiniai jis buvo visiškai pablūdęs.

Prieš porą metų jis buvo pradėjęs mane "bombarduoti" ilgais laiškais. Kiek tik jo gabumai jam leido, jis plūdo komunistus ir šių dienų Lietuvą. Lietuvoje jis matė tik "kirgizus" ir "kalmukus."

Štai didelis pavyzdys labai nusmailinto gyvenimo. Pradėta gerai, baigta prastai. Juk kadaise Fortunatas vaidino svarbų vaidmenį Amerikos lietuvių darbininkiškam judėjime. Neišsilaikė. Suklydo ir suklupo. Labai gaila.

★

Gruodžio 16 d. visoje Lietuvoje bus renkami teisėjai. Gerai, kad tuos svarbius šalies pareigūnus patys žmonės išsirenka. Tai svarbus demokratiškumo požymis.

Kas gali statyti kandidatus?

Kandidatus turi teisę statyti ir stato visos visuomeninės organizacijos, taip pat visuotiniai žmonių susirinkimai. Balsavimas slaptas, kaip bile kurių kitų valdininkų rinkimuose.

★

Gruodžio 17 d. sueis lygiai dvidešimt penki metai nuo smetoninio perversmo Lietuvoje. Ta fašistinė pavietrė kamavo mūsų gimtinį kraštą iki 1940 metų.

Vyriausias to kruvino perversmo vadas Antanas Smetona galą gavo Amerikoje. Labai svarbų vaidmenį tame perversme suvaidinę Plechavičius ir Krupavičius tebesapnuoja apie Lietuvon fašizmo sugrąžinimą.

Kur kiti smurtininkai? Daugelis jų nebedrįsta viešai savo darbais didžiuotis.

★

Grigaičio kolega, ir toks pats nenuilstantis "pranašas," David J. Dallin praneša, kad "nuo 1940 m. Ukrainos pogrindžio armijos nebėra."

Tokios armijos nė nebuvo. Tai buvo to paties Dallino išpūstas muilo burbulas. Dabar jis pats jį susprogdino.

★

Pranciškonų Darbininke šaukiama į kriaučius: "Katalikai balsuokite už šiuos kandidatus." Blogai, labai blogai, kad religija maišoma su rinkimais.

Kas atsitiks, kai visos religinės sektos pradės leisti įsakymus, už ką jų pasekėjai turi balsuoti?

Klerikalai nedagalvojo iki galo. Rezultatai būtų labai prasti. Tokia politika yra religinio kurstymo politika.

★

Štai gruodžio 11 d. Associated Press pranešimas iš Washingtono, juodu ant balto parašytas. "Jungtinių Valstybių jėgos neteko Korėjos kare daugiau kaip 900 lėktuvų." Tuo tarpu, ten pat sakoma, "komunistinių lėktuvų sunaikinta apie 300."

Vadinasi, trys prieš vieną. Tai baisūs nuostoliai. Ko tada verti tie kasdieniniai pranešimai iš Korėjos, kad tiek ir tiek mes "priešo lėktuvų nudėjome," o mūsų "visi lėktuvai sugrįžo čieli ir sveiki?"

★

Tikiu ir netikiu: Jau išrastas ir pagamintas tabokos substitutas. Jis padaromas iš jau išsunktų cukrinių nendrių. Bus labai pigus ir labai skanus. Galėsime rūkyti ir netabokiai.

Kas gi sakė, kad mūsų mokslas nesirūpina mūsų likimu?

TRUMANAS RENGIASI LAUKAN IŠŠLUOTI TAKSŲ SUKČIUS

Tariasi su FBI vadu Hooveriu ir generaliu prokuroru McGrathu

Washington. — Korespondentai praneša, kad prez. Trumanas planuoja "laukan išvalyt" visus sukčius taksų valdininkus. Tuo tikslu jis slaptai tarėsi su slaptosios policijos FBI direktorium Edgaru Hooveriu ir su generaliu prokuroru Howardu McGrathu.

Teikiama, kad prezidentas ruošiasi paskirti "bešališkų" žmonių komisiją neteisingiems valdinin k a ms tyrinėti.

Valdžia pavarė du taksų sukčius — vieną Philadelphijoj, kitą Detroite.

Kongresmanas John W. Green ir senatorius Richard M. Nixon, republikonai, reikalavo pašalint patį generalį prokurorą McGrathą; sako, jis tik "pro pirštus žiūrėjo" į sukčius valdžioje.

McGrath, pirmiau liudydamas tyrinėjančiai kongresmanų komisijai, prisipažino, kad jis iš anksto užgyrė $5,000 "dovaną" Lamarui Caudle, buvusiam generalio sekretoriaus padėjėjui. Caudle patarė vienam taksų sukčių agentui, iš ko jis galėtų pirkti orlaivį. Tada orlaivio pardavėjas ir davė Caudle'ui $5,000.

Panaikintas kaltinimas prieš 12 kalifornie čių

Los Angeles, Calif. — Federalis apskrities teisėjas William C. Mathes panaikino valdžios bylą prieš 12 Californijos komunistų, kurie šiomis dienomis jau buvo paleisti iš kalėjimo už $5,000 iki $10,000 užstatų kiekvienas.

Teisėjas pareiškė, jog valdžia neįrodė, kad jie būtų turėję bent kokį kriminalinį tikslą prieš Jungtinių Valstijų valdžią.

Tačiaus teisėjas davė valdžiai 10 dienų laiko panaujinti bylą prieš tuos komunistus — su "tikresniais" įrodymais prieš juos.

Jie buvo areštuoti pagal Smitho įstatymą už vadinamą "suokalbiavimą skelbt, kad reikėsią nuverst Amerikos valdžią per jėgą bei prievartą."

Vokietys gavęs įkvėpimą iš Amerikos gengsterių

Bremen, Vokietija. — Areštuotas vokietys Erich von Halacz prisipažino, kad siuntinėjo per paštą bombas, kurios užmušė du žmones.

Jisai sakė, skaitymai apie Amerikos gengsterius įkvėpė jam bombų siuntinėjimą.

ORAS.—Giedra ir šalta.

Sovietai pakartojo reikalavimą tuojau užgint atomų bombas

Paryžius. — Andrius Višinskis, Sovietų užsienio reikalų ministras, pakartojo siūlymą — tuojau uždrausti atomų bombas ir kartu sudaryti tarptautinę inspekciją atominiams dalykams kontroliuoti visose šalyse.

Kalbėdamas politiniame Jungtiniu Tautų seimo komitete, Višinskis užtikrino, kad Sovietų Sąjunga pilnai vykdytų Jungtinių Tautų nutarimą prieš atom-bombų naudojimą ar jų gaminimą.

Maistas pabrango dar pustrečio procento

Washington. — Valdžios Darbinis Statistikų Biuras apskaičiavo, kad m a i s t o kainos pereitą lapkričio mėnesį pakilo dar 2 procentais ir 6 dešimtadaliais, arba daugiau kaip pustrečio procento.

O nuo Korėjos karo pradžios maistas pabrango viso 15 procentų, kaip praneša tas biuras.

Anglija tikisi dar bent $600,000,000 iš Amerikos

Washington. — Kai Anglijos premjeras Churchillas po naujų metų atvyks į Washingtoną, jis prašys dar bent 600 milijonų dolerių "paskolos," o gal net iki dviejų bilijonų dolerių, kaip spėja Scripps-Howard laikraščiai.

Anglijos valdžia, norėdama pasigerint Jungtinėms Valstijoms, todėl ž a d a atmokėt $51,000,000 sumos ir $86,000,000 palūkanų kaipo pirmąją dalį (instolmentą) už seniau gautas paskolas.

Tito areštavo ir 11 savo redaktorių

Belgrad, Jugoslavija. — Žandarai suėmė 11 dienraščio Borba redakcijos narių. Jie kaltinami už pritarimą Sovietų politikai. Borba yra vyriausias Jugoslavijos Tito valdžios laikraštis.

Laisvės Vajus

Dienraščio Laisvės vajus už naujus skaitytojus, atnaujinimą prenumeratų ir aukas prasidėjo su spalio (Oct.) 1 d. ir tęsis iki Naujų Metų.

Vajininkai	turi punktų
Philadelphijos Vajininkai	3,222
M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn.	2,658
Brooklyno Vajininkai	2,578
Hartfordo Vajininkai	2,427
Elizabetho Vajininkai	2,212
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	2,044
D. Jusius, Worcester, Mass.	1,886
LLD 136 Kp., Harrison, N. J.	1,368
L. Prūseika, Chicago, Ill.	1,148
S. Kuzmickas, Shenandoah, Pa.	1,038
P., J. Anderson ir L. Bekis, Rochester, N. Y.	962
J. Balsys, Baltimore, Md.	838
S. Penkauskas, Lawrence, Mass.	672
Pittsburgho Vajininkai	667
J. Blažonis, Lowell, Mass.	620
F. Klaston ir P. Bechis, Great Neck, N. Y.	608
So. Bostono Vajininkai	588
J. Grybas, Norwood, Mass.	504
A. Apšeigienė, Auburn, Me.	430
LLD 13 Kp., Easton, Pa.	420
Mexico, Me., Vajininkai	420
V. Ramanauskas, Minersville, Pa.	420
P. Šlekaitis, Scranton, Pa.	420

(Tąsa ketvirtame pusl.)

AMERIKONAI VĖL SULAUŽĖ KAESONGO NELIEČIAMYBĘ

Peking. — Kinijos radijas praneša, kad amerikinis lėktuvas trečiadienį skraidė per Kaesongą, mėtydamas lapelius su kurstymais prieš Šiaurinės Korėjos liaudininkus.

Kaesong miestas šiaurie čių pusėje yra plote, kuris laikomas nekariniu per dabartines amerikonų derybas su šiauriniais korėjiečiais dėl paliaubų.

Kinijos radijas kaltino amerikonus, kad jų lakūnai jau antrą kartą per tris paskutines dienas sulaužė Kaesongo neliečiamybę.

Amerikonų komanda pripažino, kad jos lėktuvas pirmadienį bombardavo Kaesongą, bet tiktai per klaidą. Už tai žadėjo pabausti atsakingus lakūnus.

ATOMINIS SUBMARINAS LĖŠUOS $65,000,000

Washington. — Amerikos laivyno vyriausybė skelbia, kad gal 1954 metais bus užbaigtas statyti pirmasis atominis submarinas. Ji varys skylančių atomų jėga. Šis submarinas lėšuos 65 milijonus dolerių.

Kitąmet pavasarį jau būsiąs pastatytas submarino dugnas.

Atominis submarinas iš anksto pakrikštytas "Nautilus" vardu. Jo k ū r a s bus atominė krosnis (pile) įrengta dugne. Taip varomas submarinas galėsiąs per "neribotai ilgą laiką" plaukioti po vandeniu, kelia udamas 35 mylias per valandą. — Vidutinis paprastųjų submarinų greitis po vandeniu yra apie 18 mylių per valandą.

Atominis submarinas gali lėš laikytis po vandeniu, kol tik užteks jam pasiimto skystojo oksigeno (deguonies) jūreiviams kvėpuoti.

Valdžia davė užsakymą W e s t i n g h o u s e Elektros korporacijai ir E l e c t r i c Boat kompanijai Grotone, Conn., pastatyti tokį submariną. Su tomis kompanijomis b e n d r a darbiauja valdinė Atomų Jėgos Komisija.

Dauguma vakarinių vokiečių bruzda prieš anglų-amerikonų politiką, sako McCloy

Bonn, Vokietija. — Didėja vokiečių "pasipriešinimų banga" prieš amerikonus, anglus ir francūzus okupantus vakarinėje Vokietijoje, sako John McCloy, aukštasis Jungtinių Valstijų komisijonierius.

Duodamas savo raportą Deanui Achesonui, Amerikos valstybės sekretoriui, McCloy praneša, kad:

—Vidutinis vakarų Vokietijos darbininkas, redaktorius bei partijinis vadas nekantrauja, m u r m a ir maištauja prieš okupantų uždėtus suvaržymus. Jie abejoja apie gerąsias Amerikos, Anglijos ir Francijos intencijas. Nes šių šalių veiksmai prieštarauja jų skelbiamai laisvei - lygybei vakarinėje Vokietijoje. Vokiečiai murma prieš okupantų užkrautą jiems naštą.—

McCloy, tačiaus, giria premjero Adenauerio vokiečių valdžią, kad ji "abelnai sutinka" su Amerikos ir kitų vakarinių kraštų politika.

AMERIKONAI PADARĖ NUOLAIDŲ DERYBOSE SU ŠIAURINE KORĖJA

Didžiausia kliūtis esą ginčai dėl apsikeitimo belaisviais

Korėja, gruod. 13.—Amerikonai derybose su šiauriniais korėjiečiais dėl paliaubų padarė tokias nuolaidas:

Neutralės šalys galės žiūrėti, kad nei viena nei antra pusė nelaužytų būsimosios paliaubų sutarties, kaip reikalauja šiauriniai korėjiečiai.

Bus ištraukta amerikonų ir jų talkininkų kariuomenė iš korėjinių salų, esamų į žiemius nuo 38-tos paralelės (senojo rubežiaus tarp Šiaurinės Korėjos Liaudies Respublikos ir tautininkų Pietinės Korėjos).

Amerikonai sutinka, kad paliaubų laikotarpyje galėtu būti taisomos lėktuvų aikštės Šiaurinėje ir Pietinėje Korėjoje.

Bet amerikonai reikalauja iš anksto suskaityt karo belaisvius abiejose pusėse ir žada sugrąžint Šiaurinei Korėjai tiktai tiek belaisvių, kiek jinai sugrąžins amerikonų ir jų talkininkų iš nelaisvės.

Šiauriniai korėjiečiai reikalauja vienu žygiu apsikeisti visais belaisviais iš abiejų pusių.

Tai dėl apsikeitimo belaisviais ir eina atkakliausi ginčai.

KARO VEIKSMAI

Vakariniame fronte amerikonai su tankais kartotinai atakavo šiaurinius korėjiečius netoli į pietus nuo Panmundžomo. Šiauriečiai atmušinėjo atakas. Inirtingos kautynės tęsėsi per 7 valandas.

Amerikonai praneša, kad rakietiniai jų lėktuvai nušovė 13 rusiškų Šiaurinės Korėjos lėktuvų.

Šiauriniai korėjiečiai sakė, kad jie atmušė amerikonų atakas ir nukirto du jų bombonešius.

Višinskis sako, Amerika naudoja $100,000,000 šnipam, sabotažninkam

Paryžius. — Andrius Višinskis, Sovietų užsienio reikalų ministras, kaltino Ameriką už 100 milijonų dolerių naudojimą šnipams ir sabotažninkams, veikiantiems viduje Sovietų Sąjungos, Lenkijos, Čechoslovakijos ir kitų rytinių demokratijų.

Kalbėdamas Jungtinių Tautų seime, Višinskis sakė, Amerika bando tik pasaulį "apmonyt," skelbdama, būk tie pinigai eina žmonėms, nukentėjusiems nuo persekiojimų iš komunizmo pusės.

Šaukia Tito paleist politinius kalinius

New York. — Pokarinė Taryba, vadovaujama socialisto Normano Thomaso, atsišaukė į Jugoslavijos valdovą Tito, kad paliuosuotų visus politinius kalinius, apart tų, kurie areštuoti už prievartos veiksmus prieš valdžią.

Jau 102,576 jankiai nukentėjo Korėjoje

Washington. — Apsigynimo departmentas gruodžio 12 d. paskelbė, jog daugiau kaip 102,576 amerikon. yra nukentėję sekamus nuostolius per mūšius Korėjos kare:

17,441 užmušta, 72,526 sužeista, 11,042 be žinios dingę ir 175 nelaisvėn paimta.

Tokie nuostoliai per savaitę nuo pereito oficialio pranešimo padaugėjo 888. Bet oficialiai pranešimai pavėluoja vieną iki trijų savaičių.

Teheran, Iran. — Demonstravo 30,000 premjero Mossadegho šalininkų, rėkdami: "Mirtis Mossadegho priešams!" Kai kurie šaukė: "Šalin anglus ir komunistus!"

Hong Kong. — Kinijos valdžia išveja ir katalikų misionierių kun. T h o m ą Langley kaip Amerikos šnipą.

Amerika įkalbinėja Egiptui palaikyt ryšius su Anglija

Kairo, Egiptas. — Egipto valdžia jau rengėsi atšaukt savo ambasadorių iš Anglijos, einant link diplomatinių ryšių pertraukimo su ja.

Bet Jungtinių Valstijų atstovas perkalbėjo Egipto ministrus, kad vis dar palaikytų ryšius su Anglija.

Ketvirtadienį įvyko nauji kruvini susikirtimai tarp anglų ir egiptėnų Suezo kanalo ruožte.

30 iki 60 milijonų benamių žmonių pasaulyje

Washington. — Nacionalė Geografinė D r a u g i j a skaičiuoja, kad dabar pasaulyje yra 30 iki 60 milijonų išvietintų žmonių - benamių, pabėgusių per karus, politinius persekiojimus, gamtines nelaimes ir kt.

Buenos Aires, Argentina. —Policija užpuolė studentų demonstraciją ir suėmė keturis kaip komunistus.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

NEGERAI!

VENGRIJOJE šiuo metu yra suimti keturi amerikiečiai kariai.

Jie buvo suimti šių metų lapkričio 19 d. su lėktuvu C-47, kuriuo lėkė viršuj Vengrijos teritorijos. Lėktuvas, aišku, taipgi yra Vengrijos vyriausybės žinioje.

Dabar dėl jų išlaisvinimo vyksta,—diplomatiniais keliais,—pasitarimai tarp mūsų ir Vengrijos vyriausybių.

Mūsų vyriausybė teigia, jog lėktuvas skrido į Belgradą, Jugoslaviją, ir jis paklydo, pralėkdamas pirmiau virš pietų Rumunijos, o vėliau viršuj Vengrijos teritorijų.

Kitaip tą dalyką aiškina tarybinė spauda ir Vengrijos spauda.

Toji spauda sako, jog šis lėktuvas skrido diversijos tikslais. Maskvos Pravda tiesiog kaltina mūsų kraštą vyriausybę neleistinu briovimusi pro taiką mylinčių kraštų rubežius, kad pravesti tuose kraštuose sabotažą, šnipinėjimą, įvairias diversijas ir terorą. Pravda teigia, kad tai daroma pagal "Mutual Security Act of 1951"—aktą, pagal kurį yra paskirta $100,000,000 šnipams samdyti, jiems finansuoti, jiems pasiųsti į liaudiškas respublikas ir Tarybų Sąjungos respublikas, kad jie ten pravestų šnipinėjimo ir teroro akcijas.

Suimtame amerikiniame lėktuve rasta visa įranga diversantams; tarp kitko, pas mūsų lakūnus rasti žemėlapiai Ukrainos ir kitų sričių su svarbiausiomis vietomis. Iš to išeidama, Pravda teigia, kad šis lėktuvas ryžosi apžvalginėti kai kurias sritis, vėliau jis būtų nusileidęs Jugoslavijon, paėmęs kai kuriuos sabotažninkus-diversantus ir juos nuleidęs į liaudiškas respublikas arba Tarybų Sąjungos Teritorijon. Toks, sako Pravda, buvo šio lėktuvo misijos tikslas.

—:—

KAD MŪSŲ KRAŠTO vyriausybė užsiimtų tokiais dalykais, kokius prikišamai rodo tarybinė spauda, niekas neabejoja.

Komercinė mūsų krašto spauda nuolat ir nuolat rėkia, reikalaudama, kad dar daugiau šnipų ir teroristų būtų pasiųsta į liaudiškas respublikas ir T. Sąjungą.

Tokie diversantai-teroristai yra daugiausiai rekrutuojami iš dipukų,—įvairių tautų dipukų. Už pinigus tūli elementai yra pasiryžę atlikti viską, o pinigų tokiems netrūksta, nes $100,000,000 yra gera pinigų krūva ir ji paskirta vieneriems metams.

Idomią žinią aną dieną paskelbė United Press žinių agentūra iš Bucharešto, Rumunijos sostinės.

Rumunijos vyriausybė, sako United Press, įteikė Jungtinėms Valstijoms protesto notą dėl to, kad šių metų spalio 18 dieną Jungtinių Valstijų lėktuvai parašiūtais nuleido Rumunijos teritorijon du šnipus.

Šnipai buvo nuleisti Figaras kalnynuose, Transylvanijon. Neužilgo juos Rumunijos valdžios pareigūnai sučiupo ir išaiškino. Jais yra: Wilhelm Spinder ir Constantin Sapaacan. Juodu prisipažino esą šnipai; juodu turėjo daug pinigų ir ginklų. Juodu sakėsi, kad buvę mokomi "amerikinėje šnipų mokykloje" Italijoje. Kai baigė savo "kursus," tuomet abudu buvo nuleisti "darbui." Jų tikslas: organizuoti Rumunijoje padaužas kovai prieš rumunų vyriausybę, gauti informacijų apie Rumunijos kariuomenę ir jos judėjimą.

Šitiems šnipams, kaip matome, nepavyko savo tikslo pasiekti, nes jie buvo greit sučiupti. Tačiau kai kuriems šnipams pavyksta ilgiau "darbuotis" pirmiau, negu jie tampa suimti.

Taigi ši žinia, nori kas ar nenori, patvirtina tarybinės spaudos kaltinimą mūsų vyriausybei, kad ir ans lėktuvas, šiuo metu vengrų rankose, turėjo ne tuos tikslus, kokius skelbia mūsų vyriausybė.

Tai yra bloga!

TAIKA SU KALĖDOMIS!

"TAIKA SU KALĖDOMIS" obalsis vis labiau plečiasi, apimdamas platesnes žmonių mases.

"Taika su Kalėdų šventėmis" reiškia taiką Korėjoje. Jos trokšta tie mūsų sūnūs ir broliai, kurie pasiųsti ten kariauti; to trokšta jų tėvai, broliai, seserys, prieteliai ir didelė daugumą taikių žmonių.

To trokšta ne tik amerikiečiai, to trokšta viso pasaulio žmonės.

Praėjusį antradienį Niūjorke šis obalsis buvo dar labiau sudramatizuotas, paryškintas didžiuliame Union Skvėre įvykusiame mitinge, kur dalyvavo apie 15,000 žmonių.

Mitingas buvo šauktas pogreičiu; miesto pareigūnai iš karto buvo atsisakę duoti permitą, tačiau, žmonėms reikalaujant, leidimas buvo duotas; mitingas įvyko tamsoje, atvirame, šaltame ore. Nežiūrint to, susirinko po darbo keliolika tūkstančių žmonių. Buvo priimta rezoliucija, raginant prezidentą juo veikiau baigt karą Korėjoje.

—Tai parodo žmonių taikos troškimą.

Tai parodo, kad žmonės ryžtasi kovoti ne tik už tuojautinį karo baigimą Korėjoje, o ir už taikos išlaikymą visame pasaulyje.

Taip, mes šimtu procentų sutinkame su tuo obalsiu: **su Kalėdų šventėmis privalo būti pasiekta taika Korėjoje!**

Kas Ką Rašo ir Sako

RAMINA TUOS, KURIE NERIMSTA SAVO KAILYJ

Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

Jeronimas Cicėnas savo publicistinio darbo 25 sukaktuves paminėjo parašydamas straipsnį "Nejau mes viendieniai lietuviai," kuriame jis išliejo visą savo kartėlį, kaip tie žmonės sako. Jis išpeikė visas sutartis, kurios padėjo apgalėti fašizmą, išgyrė užpuolikus, kurie Lietuvoj iš pasalų žudė tarybinius pareigūnus ir apsiverkė, kad dipukai nenorį klausyti tokių "patriotų," nenorį pikietuoti ir t.t. Tokį neįvertinimą vadeivų pastangų "išvaduoti" Lietuvą, jis griežtai pasmerkia ir skaito išsižadėjimu tautos, lietuvybės.

Mums atrodo, kad nereiktų taip baugintis. Reiktų žvilgterėti į istoriją. Lietuviai perėjo sunkų kelią. Buvo paliokija, buvo carizmas. Bajorai ir kiti "aukštosios" klasės žmonės buvo pavirtę lenkais, rusais ir kitais, bet liaudis atsilaikė. Tad ir dabar. Jeigu čia esantieji "aukštieji" ir iškeis šerstį, tai maža bėda.

Jau daug metų Kanadoje gyvena nemažas skaičius darbo žmonių, kurie atsikėlė iš Lietuvos. Jie tebėra lietuviai, myli savo kalbą, savo papročius, savo gimtąjį kraštą. Lietuvoje, liaudis šiandien dar smarkiau rūpinasi pakėlimu kultūros, atgaivinimu meilės viskam, kas lietuviui brangu.

Ne, lietuviai ne vienadieniai. Vienadieniais yra tiktai tie, kurie virš visko stato savo kišenę, savo asmeniškus reikalus. Jeigu sauja tokių ištautės, tai didelės žalos nepajusime.

Pačiam Cicėnui, kaip mums atrodo, gaila ne lietuvio, o smetoninio režimo. Bet jis turėtų atsiminti, kad vieno režimo žlugimas dar nereiškia tautos žlugimą.

Buvo žmonių, kurie aiškindavo, kad žmonės (darbo žmonės) pražus, jei juos paliuosuos iš vergijos. Nepražuvo. Dabar yra žmonių, kurie tvirtina, kad darbo žmogus negali pats valdytis. Bet jis apsieis be ponų. Apsieis ir Lietuvos darbo žmonės be ponų.

Tik darbininkiška santvarka gali būti pamatu visiems tautiečiams veikti bendrai ir budavoti savo kraštą. Tokia tvarka, kur žmogus žmogų išnaudoja, niekad negali apjungti visų tautiečių. Puikiausiai matome čia, Kanadoje, puikiausiai buvo galima matyti Lietuvoje.

APIE ALT KONFERENCIJĄ

Naujienų korespondentas plačiau aprašo neseniai įvykusią Amerikos Lietuvių Tarybos konferenciją New Yorke. Girdi, Grigaitis patiekęs "išsamų ir be priekaištų" raportą, kurį užgyrė net ir kun. Končius.

J. Kaminskas-Kairys kalbėjęs apie Vliką ir sakęs, kad, jei ne ALT parama, tai "Vliko veikimas būtų buvęs sunkiai įmanomas."

Kitais žodžiais, Vliką remia finansiškai Am. Liet. Taryba, Vliką remia Tautos Fondas, o Vliko nariai švaistosi po pasaulį be jokio reikalo ir tuos pinigus eikvoja!

Vaidyla, iždininkas, savo raporte bėdavojo, kad žmonės nebeduoda Tarybai pinigų. Todėl, korespondento lūpomis:

Po jo pranešimo sekė tuo klausimu gyvos kalbos. Visų norima turėti pastovias pajamas, kad būtų galima tvirčiau imtis vienų ar kitų darbų, kurie neįmanomi be išlaidų nuveikti. Žinoma, geriausia būtų apsidėti pastoviu mokesčiu, bet daugelis įsitikinę, kad čia JAV nuolatinis mokestis, nors ir nario mokesčio pavidale nėra madoj. Todėl tas klausimas paliktas atviru. Įdomu, kartu nesmagu, kad kai kurie duomens įtikinančiai rodo, kad kai kas iš atvykusiųjų iš tremties pradeda atšalti bendriems tautos reikalams. Štai birželio mėnesio išvežimų sukakties proga aukų surinkta iš buvusių tremtinių žymiai mažiau, negu buvo laukta ir tikėtasi....

Tikrai buvo skaudu girdėti apčiuopiamus įrodymus naujai čia apsigyvenusių tūlą atšalimą savo tautos kovoms už laisvę. Pasiteisinimas, kad rūpinamasi savo asmeniniais būtinais patogumais ir kaip naujakurių įsikūrimu — toks pasiteisinimas lygiai nieko nesakantis, o rasi tik dar didesnį šešėlį darantis.

Kiti sakė, kad kai kur tremtiniai Tautos Fondui surinktas aukas dabar nenori atiduoti T. Fondui, bet pinigus žada skirti kitiems labdarybės tikslams. Mat, Vlike nesą sutarimo ir susipratimo su Kybartų akto savininku.

Taigi, matome, kas ten darosi. Vlikui, Tarybai, Tautos Fondui reikalingi pinigai, o jų žmonės vis mažiau ir mažiau teduoda. Surinktų Tautos Fondui pinigų jau tūli tautininkai nenori siųsti, — jiems norėtųsi juos atiduoti "labdarybei," na, kad ir tokiam šefui Lozoraičiui.

Jei žmonės neduotų šitiems "laisvintojams" pinigų, tai jie būtų priversti dirbti naudingą darbą, o tuomet ir tie "ergeliai" pasibaigtų.

Ar žinote šiuos žodžius?

(Iš Juozo Žiugždos žodyno)

Akuratiškas (lot.), tikslus, rūpestingas, stropus.

Akustika (gr.), 1. garso mokslas; 2. bet kurios patalpos garso sąlygos.

Akušerė (fr.), specialų mokslą išėjusi moteris, teikianti pagalbą gimdyvėms.

Akvamarinas (lot.), brangus akmuo, jūros vandens spalvos.

Akvarelė (lot.), 1. dažai, vartojami atskiedžiant vandeniu; 2. tapyba vandeniniais dažais.

Akvariumas (lot.), stiklinė dėžė žuvims ir augalams auginti beveik netūraliose sąlygose.

Akvedukas (lot.), vandentiekis.

Akviparai (lot.), gyviai, kurie savo vaikus gimdo vandenyje.

A la (fr.), tuo būdu, panašiai kaip...

Alalija (gr.), nebylystė, negalėjimas ryškiai ištarti atskirų garsų.

A la mode (fr.), pagal madą.

Alavas, minkštas metalas, baltos sidabrinės spalvos.

Albinizmas (isp.), įgimtis odos, plaukų, akių rainelės ir tinklainiės pigmento trūkumai.

Albionas (keltų), senas legendinis Anglijos pavadinimas, kartais ir dabar jai taikomas.

Albumas (lot.), 1. Romoje balta skelbimų lentelė; 2. knyga fotografijoms, atvirukams ir pašto ženklams įstatyti; 3. knyga — paveikslų kopijų rinkinys; 4. knyga įrašyti eilėraščiams, pasveikinimams.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Liaudies dvarai Vokietijos Demokratinėj Respublikoj

BERLYNAS, spal. 4 d.—Įvykdžius demokratinę žemės reformą Vokietijos Demokratinės Respublikos teritorijoje, pagrindinė dvarininkų ir karinių nusikaltėlių žemių dalis buvo perduota valstiečiams. Dalis žemės netarpiškai liko valstybės rankose. Šios žemės buvo panaudotos sukurti visiškai naujo tipo ūkiams—valstybiniams liaudies dvarams.

Iš 6.3 milijono hektarų žemės, dirbamos Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, 726 valstybiniams liaudies dvarams tenka maždaug 300 tūkstančių hektarų.

Šie dvarai duoda 12 procentų visos respublikos žemės ūkio produkcijos.

Metai po metų auga technikinis aprūpinimas šių priešakinių ūkių, gaunančių naujus traktorius ir kitas žemės ūkio mašinas. Aukšto agrotechnikinio žemės ūkio darbų lygio dėka liaudies dvaruose jau 1950 metais buvo pasiektas prieškarinių 1938 metų derlingumas. Preliminariais duomenimis, derlingumas jų laukuose 1951 metais yra žymiai didesnis už praėjusių metų derlingumą.

Greta to didėja gyvulių skaičius ir kyla jų produktyvumas. Gyvulininkystės planas 1950 metams buvo viršytas. 1950 metais liaudies dvarai pristatė valstybei mėsos 151 procentu daugiau, negu 1949 metais.

Pavasario sėja ir derliaus nuėmimas 1951 metais atlikti aukštu organizaciniu lygiu, didelio darbo žmonių politinio ir gamybinio pakilimo aplinkybėmis.

Liaudies dvarai šiais metais gavo gausius derlius. Antai, dvaras "Marki" Brandenburgo žemėje gavo miežių derlių po 37 centnerius iš hektaro ir rapso po 26 centnerius. Geras derlius taip pat gautas ir daugelyje kitų dvarų.

Dvarų darbo žmonės plačiai panaudoja gausų TSRS priešakinių tarybinių ūkių patyrimą.

1951 metais Tarybų Sąjungos pavyzdžiu pirmą kartą buvo įvesta brigadinė darbo sistema . Darbo brigadoms pilnutinės sėjomainos laikotarpiui priskiriami tam tikri žemės sklypai, o taip pat žemės ūkio mašinos ir kitas inventorius.

Manila, Filipinai. — Dar kartojosi ugniakalnio Hibok išsiveržimai, kurie sudegino kelis šimtus iki 2,000 žmonių Camiguin saloje.

Tuo tarpu pakilo ir pragaištingas viesulas su tvaniškomis liūtimis, nusiaubiant Camiguiną ir Cebu salas. Viesulas pleškėjo 135 mylių smarkumu per valandą.

Dėl šio gamtos subjurimo nugriuvo kai kurie kalnai, palaidojant tam tikrą skaičių gyventojų.

Adv. F. J. Bagočius sakė netiesą!

"Laisvės" No. 222, š. m., skaitau apie tai, kaip Bagočius per "Keleivį," iš lapkričio 6 d., polemizuoja su tautininku Karpium apie buvusias žulikiškas bendroves, kurios Amerikos lietuviams nunešę šimtus tūkstančių dolerių, pačios išgaravo. Štai tos bendrovės:

"Aušra"
"Laivynas"
"Progress Shoe"
"Palanga Credit"
"Progress Clothing"
"Lithuanian Mechmanics Machinists"
"American Textile"
"Lithuanian Sales"
"Eglynas"
"Žemės Bankas"
"Atstatymo Bendrovė."

Sulyg Bagočiaus padavimo, vienuolika šių apgavingų bendrovių organizatoriai ir iš jo išviliojo $9,900, kurie be jokių rezultatų sutirpo ir išgaravo, kaip pavasarį sniegas. Tam aš pilnai tikiu, kad buvo ir už patį Bagočių gudresnių (jei juos tik taip galima pavadint...). Bet kuomet Bagočius teisinasi, būk jis neprisidėjo prie tų apsimaskavusių "patriotų," kurie tas bendroves organizavo,—tai jis **netiesą sako!** Tam įrodyt štai žemiau paduodu vieną įdomų įvykį, kurį, manau, dar ir šiandien pats Bagočius ir daugelis pittstoniečių gerai atsimena.

-:- -:- -:-

Apie 30 metų atgal (tikros datos nepamenu) ALDLD XII apskritis laikė, **Pittston, Pa.,** konferenciją. Konferencijai pasibaigus, kas tai paskleidė plakatus, iš kurių sužinojome, kad visai netoli šios vietos ir šiuo laiku yra tautininkų surengtos prakalbos. Kalbės adv. F. Bagočius Lietuvos reikalais.

Sakau dar neišsiskirsčiusiems delegatams: "Eikime į prakalbas, Bagočius geras kalbėtojas, — verta jo pasiklausyti." Tūli atsakė: "Nėra reikalo ten eit ir klausyt, kaip mulkiai mulkius mulkina." Tačiau aš, J. Mileris, kuris vėliau buvo "Vilnies" administratorium, J. Surdokas ir pora kitų nuėjome į prakalbas. Radome Bagočių jau kalbantį. Suradę kur atsisėst, ramiai klausėmės. Jis gyrė "Lietuvos nepriklausomybę" ir jos valdžią ir net sušilęs agituoja žmones pirkt vienos, iš virš minėtų, bendrovės šėrus (bendrovės vardo neatsimenu). Bagočiui užbaigus prakalbą, aš prašau balso klausimui. Pirmininkas sušunka, kad čia jokių klausimų nei diskusijų nebus, tik eikite ir pirkite šėrus, kurie tik išgalite. Aš, visai neatsisėdęs, klausiu: "Ko jūs bijotės? Ką jūs norite paslėpt nuo publikos? Jūs,—sakau,— norite apgavingai parduot žmonėms katę maiše. Kodėl jūs bijote suteikt man balso?" Po šių mano kelių žodžių, du štarkūs komiteto nariai, dasigavę prie manęs, griebė tempti nuo kėdės ir velka per svetainę laukan (aš sėdėjau priekyj). Žmonės veik visi sustojo. Kiti, neiškentę, pradėjo kumštimis grąsint tiem vyram ir reikalaut, kad man suteiktų balsą. Sako, gal tas vaikinas turi ką svarbaus pasakyt. Svetainėje kilo triukšmas. Bet vistiek mane tempia laukan, o kitoj pusėj J. Mileris, pašokęs ant kėdės, drožia kalbą prieš Lietuvos kraugeringą klerikalų valdžią. Vyrai, išvedę mane pro duris, jau patys dreba, nes kiti suka kumštis jiems apie ausis tarpduryj; prasimuša jie vidun, sykiu ir aš grįžtu. Svetainėj, vpač prie durų, didžiausias lermas ir pasipiktinimas komiteto žiauriu pasielgimu. Mileris, kiek pajėgdamas, vis kalba stovėdamas ant kėdės, nurodinėja, kokie dalykai dedasi Lietuvoj. Ten ne tik politiniai kaliniai barbariškai kankinami elektrinėmis srovėmis, bet ir paprasčiausios profesinės sąjungos (unijos) išardytos. Bet Milerio kalbos per triukšmą, toliau stovintiems negalima gerai girdėt. Bagočius ant "steičiaus" nežino, ką daryt. Bando ką tai sakyt, bet niekas jo neklauso. Žmonės nori pilt kaili tiems žiaurūnams, kurie išvilko mane iš svetainės. Svetainės savininko duktė, spiegdama, grūdasi prie telefono šaukt policiją. Nežinau, iš kur ten patekęs R. Mizara (dabartinis "Laisvės" redaktorius), pašokęs svetainėje kalba. Jis prašo žmonių, ypač įpykusių, kad **neitų** prie muštynių. Prašo visų nusiramint.

Žmonės įtūžę, keikdami apgavikus, pradėjo eit laukan. Taip ir užsibaigė tos Bagočiaus agitatyviškos už šėrus prakalbos.

Manau, kad ir pats Bagočius tatai labai gerai atsimena.

Veltui jis dabar bando žmones įtikint, kad socialistai nėra prisidėję prie organizavimo tų žulikiškų, visokiais vardais, bendrovių, kurios lengvatikiams patuštino kišenius.

Manau, vietoj bus prisiminti, kad ir dabar eina panašus žulikiškas darbas po skraiste "patriotizmo." Tik dabar ne bendrovių vardais, o Lietuvos "atvadavimo" šūkiais apgavikai krausto lengvatikiams kišenius.

Kaip tada, taip ir dabar visokie šmugelninkai ugnimi spiaudo ant progresyvių žmonių ir jų spaudos, nes šie kovojo ir kovoja prieš visokios rūšies apgavikus.

J. Bijūnas.

(Šis straipsnis buvo parašytas, aišku, Bagočiui dar gyvam esant.—**Redakcija.**)

Buvęs prokuroro pagelbininkas T. Lamar Caudle, surištas su taksų skandalu, prezidento išmestas iš vietos. Jis Atstovų Buto komisijai prisipažino, kad jis gavo penkis tūkstančius dolerių komišino už padėjimą parduoti lėktuvą žmogui, kuris New Yorke apkaltintas suktybėse.

ĮVAIRUMŲ PUSLAPIS

Stebėtina širdinės kraujagyslės operacija ir spalvinė televizija

Pereitą savaitę buvo padaryta stebėtina operacija jaunuoliui Richardui Russell'iui Los Angeles mieste, Kalifornijoj. Ir gydytojai Chicagoj ir New Yorke, už tūkstančių mylių, matė šią operaciją per spalvuotą televiziją.

Russelliui, 20 metų berniukui, buvo nuo pat gimimo siaurai užsiveržus aorta, didžiausia arterinė kraujagyslė, per kuria kraujas iš širdies plaukia į visą kūną, apart plaučių.

Toje aortos sąsmaugoje buvo likus tik mažytė skylutė, per kuria vos būtų galima iškišti degtuko kotelį. Taip didžioji dauguma kraujo ir buvo sulaikoma nuo laisvos apytakos iki šios operacijos.

Operacija buvo padaryta Los Angeles apskrities ligoninėje pereitą penktadienį. Daktaras John C. Jones, Pietinės Kalifornijos Universiteto medicinos profesorius, išpjovė tą kraujagyslės aortos gabaliuką, kur jinai buvo beveik užakusi. Paskui susiuvo sveikus aortos galus. Taip kraujas ir pradėjo laisvai, gausingai vaikščioti iš širdies į kūną — dar pirmą kartą Russelio gyvenime.

Pirm išpjovimo ta kraujagyslė buvo aklinai užveržta aukščiau ir žemiau sąsmaugos, o po susiuvimo tuoj varžtai nuimti.

Už kelių dienų po operacijos buvo pranešta, kad Russellis "puikiai gyja" Los Angeles ligoninėje. Daktarai tvirtina, kad jis galės sveikai, normaliai gyventi.

Pirm operacijos jis kentėjo nuolatini varga dėl kraujo užtvenkimo. Jokia apdraudos kompanija nesutiko apdraust jo gyvybę ir gydytojai įspėjo Russellį "nemėgint apsivesti."

Dabar jis drąsiai planuoja susituokti su mylimąja mergina, kai tik išeis iš ligoninės.

Operaciją stebėjo šimtai ižymiųjų gydytojų, susirinkę Chicagos Universiteto Medikaliame Centre ir New Yorko Columbia-Presbyterian Medikaliame Centre.

Tie daktariški centrai buvo prijungti per televizijos radija prie darančio operaciją daktaro Jones'o. Jis, kaip ir paprastai per operacijas, buvo užsidėjęs ant veido tam tikrą maską (kaukę), bet maskon buvo idėta ir mažiukas radijo kalbėtuvėlis.

Gydytojai iš New Yorko ir Chicagos centrų, stebėdami televizijoj operaciją, statė daktarui Jonesui klausimus. O jis per tą kalbėtuvėlį atsakinėjo.

Operacija užtruko viso tris valandas. Televizija rodė ją tiktai per vieną valandą, praleidžiant pradinę ir pabaiginę dalis.

Tai buvo dvigubai svarbus mokslinis įvykis — saugiai padaryta nepaprastai drąsi operacija ir gyvieji jos vaizdai perleisti "natūralėmis" televizijos spalvomis per tūkstančius mylių. Bet šiuo tarpu juos matė tiktai specialiai paruošti gydytojiški centrai Chicagoj ir New Yorke.

Kuomet plačiau išsivystys ir pasitobulins spalvinė televizija, tai šimtai ir tūkstančiai mokslinių įstaigų galės stebėti ne tik operacijas, bet ir visokius naujus mokslinius bandymus bei atradimus.

N. M.

Naujieji vaistai nuo kokliušo

Naujieji anti-biotiniai vaistai taipgi palengvina ir sutrumpina kokliušą, vaikystės ligą. Tie vaistai daromi iš tam tikrų pelėsių, panašiai kaip penicillinas.

Ypač du anti-biotiniai vaistai, **chloromycetinas** ir **terramycetinas**, sekmingai tarnauja kaip ginklas prieš kokliušą.

Kokliušas paprastai tęsiasi apie dvi savaites. Juo sirgdami kūdikiai skaudžiai kosėja, dažnai vemia. Kai kuriuos kokliušas ir numarina.

Duodant vaikams chloromycetino, sirgimas sutrumpėja viso iki 7 dienų ir pusės. O terramycetinas sutrumpina kokliušo ligą net 8 dienomis ir puse.

Taip šiedu vaistai veikė 72 atsitikimuose iš 77. Vadinasi, jie nepagelbėjo tiktai penkiems iš 77.

Chloromycetinas taip pat saugo didžiąją daugumą kūdikių nuo apsikrėtimo kokliušu, kaip buvo patirta Anglijoj.

Kūdikiai dažnai skiepijami (čiepijami) apsaugai nuo kokliušo. Skiepijimas palengvina ligą, nors ne visuomet sulaiko nuo jos. Bet po įskiepijimo praeina kelios savaitės, iki gaunama tokia apsauga. Chloromycetinas gi tuojau lengvina ir trumpina kokliušą.

Skiepijimas, tačiau, apgina nuo naujo apsikrėtimo kokliušu per ilgesnį laiką. Bet jeigu tiktai chloromycetinas naudojamas be įskiepijimo, tai kūdikis vėl gali greitai susirgti kokliušu. Todėl tenka kartotinai vartoti chloromycetiną, kol gręsia tos ligos pavojus.

N. M.

SENYVŲ ŽMONIŲ DAUGĖJIMAS NEW YORKE

Apskaičiuoja, jog Didžiajame New Yorke yra 605,000 žmonių, turinčių 65 metus bei daugiau.

Senųjų skaičius mieste pakilo 46 procentais nuo 1940 metų iki 1951 m. Tuo tarpu visų gyventojų skaičius padidėjo tiktai apie 6 procentais.

Tokio amžiaus sulaukusių moterų yra 329,930, o vyrų 275,540.

Šiuos skaitmenis paskelbė Raymondas M. Hilliard, miestinės New Yorko Labdarybių tarybos direktorius.

PRARADĘS VISUS PIRŠTUS, BET PUIKUS PIANISTAS

Raymondas Leizer'is pirm trejų metų prarado visus abiejų rankų pirštus. Bet vis tiek jis artistiškai skambina piano.

Pirštus su riešais jam nuplėšė anglų mina Palestinoje. Jis tuomet buvo Izraelio kareivis kovoje dėl žydų žemės prieš anglus.

Pereitą savaitę Leizeris koncertavo Lotos Klube, New Yorke. Publika, pamačius jį be pirštų, iš pradžios netikėjo, kad jis galėtų bent paprasčiausią melodiją paskambinti. Bet Leizeris pirmąjį muzikos gabalą taip puikiai paskambino, kad klausovai "beveik sustingo" iš nusistebėjimo. Tada po momento tylos pasigirdo griausmingi delnų plojimai ir šauksmingi sveikinimai.

Baigdamas koncertą, Leizeris puikiai paskambino Liszto Vengrišką Rapsodiją num. 2; o tai sunkus, painus muzikos kūrinys. Šį muzikos gabalą jis taip artistiškai atliko, kad "nebūtų gėdos ir jokiam turinčiam dešimtį pirštų pianistui," rašė New Yorko Times.

Tam Leizeris naudojo keturis metalinius pirštus, po du vienai ir kitai rankai. Metalinių pirštų galai aptraukti guma (robu). O jie štai kaip veikia:

Ranka aukščiau apjuosta diržiukais, prie diržiukų pritvirtintos žalgelės su lanksčiais sudūrimais. Norint geležinius pirštus judinti, Leizeris sutraukia bei atliuosuoja rankos raumenis. O raumenų judėjimas ir judina dirbtinius pirštus.

Leizeris turi ir skirtingą porą dirbtinių rankų galų — su geležiniais pirštais kaip kabliais. Kabliniais pirštus jis naudoja paprastiems reikalams, ne piano skambinimui.

Leizeris parodė ir koncerto publikai, kaip judina geležinius pirštus.

Tatai daryti jis buvo išlavintas Kesslerio Institute West Orange, New Jersey. Institutas darbuojasi, gelbėdamas netekusius sąnarių žmones, kad jie vėl galėtų atlikti šiokį bei tokį darbą.

Leizeris buvo pianistas ir pirma, negu anglų sprogini nutraukė jam rankų galūnes. Bet dabar, turint tiktai keturis geležinius pirštus, jau netinka muzikinės gaidos, parašytos sveikarankiams pianistams. Leizeris todėl turėjo savaip pertvarkyti gaidas, pritaikant prie savo dviejų porų dirbtinių pirštų. Tad jo muzika ir skamba lygiai taip, kaip kad būtų atliekama dešimčia pirštų.

Skirstydamiesi po Leizerio koncerto, žmonės savikritiškai šnekėjosi: — Na, kodėl mes su visais sveikais pirštais nieko panašaus nepadarome? Kodėl mūsų sūnūs bei dukterys taip "sugrubnagiškai" ima muziką? Turbūt, mes bei mūsų vaikai sutingę ar apsileidę.—

Taip. Tokių žmonių kaip Leizerio nelaimė gali ir kitus pamokyti pasiryžimo — tiksliai naudoti gamtos suteiktas dovanas.

J. C. K.

SURASTAS LENGVIAUSIAS ELEMENTAS, NETURIS JOKIO BRANDUOLIO

Surasta naujausias, keisčiausias medžiagos atomas. Jis neturi jokio branduolio ir susideda tiktai iš dviejų elektronų. Vienas elektronas pozityvis (pliusinis, arba teigiamasis), antras elektronas — negatyvis (minusinis, arba neigiamasis). Jiedu sukasi vienas aplink kitą, kaip kokiame šokyje.

Šis atomas be branduolio tapo pavadintas **positronium** elementu.

Naujasis elementas yra apie tūkstantį kartų lengvesnis, negu lengviausias iki šiol žinomas elementas hydrogenas (vandenilis).

Positronium vardą naujajam elementui davė jo atradėjas Martin Deutsch, Massachusetts Technologijos Instituto profesorius. Apie savo atradimą jisai pranešė diskusiniam atomistų susirinkimui pereitą savaitę atominėje Brookhaveno Laboratorijoje, arti Upton, Long Island, N. Y.

ELEMENTŲ SUDĖTIS

Visi iki šiol žinomi elementai pasaulyje susideda iš trijų dalelių — elektronų, protonų ir neutronų,— apart paprastojo hydrogeno atomo. Paprastasis hydrogenas turi tiktai vieną protoną ir vieną elektroną, be neutronų.

Elektronai yra lengviausios atomo dalelės. Jie yra "užtaisyti" negatyve elektra ir nuolat lekia didžiu greitumu aplink ir aplink kietąją atomo branduolio dalį, susidariusią iš protonų ir neutronų.

Protonas turi tiek pat pozityvės elektros, kiek elektrone yra skirtingai veikiančios negatyvės elektros. Tad ir reiškiasi lygsvara tarp dviejų skirtingų elektros rūšių.

Neutronas yra vadinama "bepusiška" - neutrali atomo branduolio dalelė, kuri paprastai nedaro jokios elektrinės veikmės.

Protonas sveria 1,837 kartus daugiau kaip elektronas.

Neutronas yra mažą biskelį sunkesnis už protoną. Neutrone yra dviejų rūšių elektros — pozityvės ir negatyvės, bet skirtingų elektros rūšių kiekiai neutrone yra lygūs, glaudžiai "susiporavę," patenkindami vienas kitą, taigi nepadaro pašalinės veikmės. Todėl neutronas ir vadinamas "bepusišku."

Žymėtina, jog tarp pozityvės elektros ir negatyvės visuomet yra abipusiškas patraukimas, lyg tarp vyro ir moteries. Bet tarp tos pačios rūšies elektros,— negatyvės ir negatyvės arba pozityvės ir pozityvės,— visuomet reiškiasi atstūmimas.

Negatyviai elektronai yra paprastai vadinami tiktai vienu žodžiu — elektronais. Jie nuolat lekia neapsakomu greičiu aplink atomo branduolį, susidedantį iš protonų ir neutronų, kaip "siūte siuva" aplinkui ir aplinkui.

Kiek branduolyje yra protonų, tiek pat ir negatyvių elektronų lekia aplink atomo branduolį.

Pozityvė protono elektra yra trumpiau vadinama **pozitronais.**

PAMATINĖ VISŲ ELEMENTŲ MEDŽIAGA YRA TA PATI

Visi elementai turi lygiai tokius protonus, kaip ir hydrogenas, kuris yra lengviausia iš visų iki šiol žinomų dujų.

Koks yra elementas, tatai priklauso tik nuo skirtingo skaičiaus tokių pat, kaip hydrogeno, protonų. Pavyzdžiui: Sieros atomas turi 16 protonų, o aliumino atome yra 13. Jeigu atomineje krosnyje ar ciklotrono mašinoje sujungtume sieros protonus su aliumino protonais, tai išeitų tik vienas elementas — varis su 29 protonais. Aukso atome yra 79 protonai, o geležies atome 26. O jei į geležies atomą įmuštume 2 hydrogeno protonus, tai geležis taptų nikeliu su 28 protonais. Išmušus gi iš aukso branduolio 4 protonus, tai pasidarytų aršenikas.

Įvairūs elementai turi ir po tam tikrą skaičių neutronų. Bet vieni to paties elemento atomai gali turėti daugiau neutronų, kiti mažiau. Nuo to nepasikeičia elementas, o būna tik truputį skirtingos to paties elemento rūšys, vadinamos **isotopais** arba "dvynukais."

KAIP PASIDARO "NAUJASIS" ELEMENTAS

Ore ir plačiojoj erdvėj yra daugybė palaidų elektronų ir pozitronų, negavusių vietos atomų branduoliuose. Tie elektronai vaikosi pozitronus, turėdami didelį patraukimą prie jų. Taip ir susikimba elektronas su pozitronu. Tuomet ir susidaro atomas be branduolio, vadinamas **pozitronium.**

Susijungusi elektrono-pozitrono porelė smarkiai aplinkui sukasi ir tartum šoka. Bet tai yra trumputis vedybų ir sykiu mirties šokis.

Susvieniję elektronas ir pozitronas greit visiškai sunaikina viens kitą — per tokį trumpą laiką, kaip kad jeigu padalintum sekundą į bilijonus dalelių. Susidaręs naujasis elementas visai išnyksta kaip medžiaga ir virsta tiktai grynąja energija — jėga. O tai yra tūkstantį kartų didesnis medžiagos pasikeitimas į jėgą, negu atom-bombos sprogime.

Neveltui karininkai "laužo sau galvas," svajodami, kaip galima būtų pagamint pozitroniuminį ginklą.

J. C. K.

Įvairūs galvos skausmai ir skirtingos jų priežastys

Kada ima skaudėti galvą, mes griebiamės vaistų, negaišuodami surast skaudėjimo priežastį. Bet jei galvą dažnai ar kartotinai gelia, tai svarbu sužinot priežastį.

Suskaudus galvai, žmonės paprastai kaltina vidurių sukietėjimą, blogą akių veikimą bei veido kiaurymių (sinus) uždegimą. Bet yra daug ir kitų priežasčių.

Dažnai galvą gelia nuo sužeidimų, nors žmogus jau būtų užmiršęs, kada ir kaip ją užsigavo.

Daugelyje atsitikimų smegenų skaudulys sukelia gėlą. Aukštas kraujo spaudimas taip pat dažnai skaudina galvą.

Štai kodėl sąžiningas gydytojas nesiskubina tik receptą rašyti greitam skausmo apmalšinimui. Jis nori, kad ligonis plačiau papasakotų apie tą vargą ir stato klausimus: Ar seniai pradėjo galvą skaudėti? Kaip dažnai skauda? Kokiu dienos laiku skausmas atsiranda? Kada jis palengvėja arba liaujasi be vaistų?

Gydytojas taipgi teiraujasi, kokiose sąlygose visų-pirm prasidėjo galvos gėla. Ar po jos sužeidimo, ar po nervų suirimo, ar po kitos ligos? Ar galvos skaudėjimas kartojasi tam tikrais laikotarpiais? Ar jis atsiranda, kai būni susijaudinęs bei susierzinęs, persidirbęs ar nuvargęs?

Jei galvą skauda dienos laiku, tai dažniausia nuo blogo akių veikimo ir nuo rūpesčių bei neramaus skubėjimo.

Nuo kraujo aukšto spaudimo, veido kiaurymių uždegimo ir alergijos paprastai galvą skauda, pabudus iš ryto.

Jeigu labiausiai skauda priešakinę galvos dalį, to priežastis dažniausiai būna nesveikumai nosyje bei gerklėje, sinusų (kiaurymių) uždegimas, blogas regėjimas, akių nuovargis arba smegenų skaudulys.

bei skauda užpakalinę galvos dalį arba kaklą tuoj prie pakaušio, tai gydytojas tyrinėja nervų įtempimus, mėšlungiškus raumenų trukčiojimus, reumatinius sąnarių skausmus ir stengiasi patirti, ar nėra žaizdos žemutinėje pakaušio smegenų srityje. Nes šios ligos dažnai turi ryšio su užpakalinių smegenų būkle.

Kuomet diegiančiai skauda vieną ar antrą kaktos pusę, tai gal nuo kaktinių kiaurymių uždegimo.

Kartais tenka ligonį į laboratorijas siųsti, kad ištirtų pamatinę jo galvoskaudžių priežastį.

Labai dažnai skauda galva nuo nervų suerzinimo ir gilių susijaudinimų. Daktarai, norėdami galvos ligonį pagydyt, todėl tiria ir jo būdą. Dažnai pats žmogus nesupranta, kad jam gelia galvą nuo erzinančių aplinkybių ar nemalonių sąlygų. Bet jeigu jis gali pakeisti tokias sąlygas, pagal gydytojo patarimą, tuomet daugumoje atsitikimų ir liaujasi galvoskaudžiai.

Iš visko matome, jog neišmintinga yra reikalauti, kad daktaro receptas tuojau "kaip ranka atimtų" bet kokį galvos skaudėjimą.

N. M.

Vidutinio amžiaus suradimas

Dauguma patyrusių gydytojų žino, koks procentas žmonių visai išgyja nuo vienos bei kitos ligos; apie kiek ligonių miršta, vidutiniai skaičiuojant; kiek pagyja tiktai dalinai ir sirguliuoja per visą liekamą savo amžių.

Bet užklausk gydytoją: Ar Jonas greitai išgys? Ar Barbora išliks gyva?, tai gydytojas negalės duoti tikro atsakymo. Nes būna išimčių. Vienas ligonis atrodo mirsiąs, bet išgyja. Kitas, rodosi, sveikstąs, bet miršta.

Bet kuomet kalba eina apie tūkstančius žmonių, tai iš patyrimų apie juos sudaroma gana tiksli taisyklė.

Dešimtys milijonų amerikiečių priklauso gyvybės apdraudos kompanijoms. Jos gi samdo gabius daktarus ir mokslinius skaičiuotojus. Tėmijant ir rekorduojant mirštančių žmonių amžių, svorį, aukštį, ligas, gyvenimo sąlygas ir papročius, taip apdraudinės kompanijos praktiškai ir sužino, kiek vidutiniai gyvens didžioji jų kostumerių dauguma. To žinojimo reikalauja pats kompanijų pelnas. Tuom jos remiasi, nustatydamos apsidraudžiantiems mokesčius ir atmesdamos "prastus rizikus."

Čia pažymėsime keletą dalykų, kuriuos apdraudinės kompanijos atrado kaip vidutinę taisyklę daugumai atsitikimų:

Daugiau miršta nutukusių, negu liesu ar vidutiniai sveriančių. Einant senyn, didesnis skaičius nutukusių serga cukralige (diabetes), per dideliu kraujo spaudimu arterinių kraujagyslių sukietėjimu.

Alkoholio gėrimas, rūkymas ir per daug valgymas trumpina amžių daugumoje atsitikimų.

Sunkiau dirbantieji ir mažiau uždirbantieji trumpiau gyvena už lengviau dirbančius ir turinčius geresnes pajamas.

Vedusieji ilgiau gyvena negu pavieniai.

Gali pasitaikyti ir pasitaiko išimčių iš tų taisyklių, bet jos pasitikrina didelėje daugumoje atsitikimų. Toks tai yra vadinamas "vidutinis apskaičiavimas."

J. C. K.

Nuo San Paulo iki Limos

(Iš kelionės oru užrašų)

Rašo EDUARDAS JOKUBKA

Balandžio 14 dieną prasidėjo mano kelionė į Jungtines Amerikos Valstybes. Mano šeima, draugai, pažįstami ir tipiškas San Paulo lietus, lydėjo mane į Kongonias aerodromą, kurį radome pilną žmonių. Vietomis susikimšę kaip Montevidėjaus autobusuose. Kiekvienas laukė išvykimo eilės. Paskutiniuoju laiku oro susisiekimas su San Paulu labai padidėjo. Mat, San Paulas — Brazilijos pramonės ir prekybos centras, didžiulis dviejų milijonų su viršum gyventojų miestas, o civilinių lėktuvų stotis tik viena.

Iki išvykimo man dar trūko 20 minučių. Draugai mėgino sumušti, gal paskutinį kartą, po alaus stiklą. Laikas greit praslinko. Atėjo pats nemaloniausias momentas — atsisveikinimas. Kiekvienas žmogus jaudinasi palikdamas savuosius ir artimuosius. Bet, taip turėjo būti.

Trečią valandą lėktuvas "Kruzeiro do Sul" pradėjo judėti, įsibėgėjo ir ėmė kilti į viršų, veždamas mane ir kitus 20 keleivių į Rio de Žaneirą. Kelionė truko 1 valandą 35 minutes. Rio de Žaneirą radome maudantis saulės spinduliuose, o San Paulą palikome lietui lyjant. Pajūriu skrendant Rio de Žaneiras sudaro gražiausį vaizdą. Gražūs balti, dangų siekianti pastatai; tarp jų kyšo kelis kartus aukštesni tamsiai žalia spalva pasipuošę kalnai. O Gvanabaros įlanką, kaip pritinka tam miestui! Pažvelgus į kairę matosi Korkovado kalnas — aukščiausias už visus. Jo viršūnėje įkeltas milžiniškas Kristus su išskėstom rankom, atrodo, kad laimina visą gražųjį Rio de Žaneirą ir jame gyvenančius žmones.

Dar kiek pavažiavus, pasirodo "Pao de Assucar" ("Cukraus duona"). Šis kalnas irgi nežemas. Ant jo patekti reikia važiuoti tam tikru ant plieninių lynų ore pakabintu vežimėliu. Tas vežimėlis veža nuo gatvėje esančios stoties iki pirmo kalno, vadinamo Urka, o iš ten persėdi į kitą vežimėli, kuris jau nuveža iki "Pao de Assucar" viršūnės. Iš ten matosi beveik visas miesto centras. Tačiau ne visiems Rio de Žaneiro gyventojams įmanoma tiek Kristų, kaip ir "Cukraus duoną" aplankyti. Vis tų kišenių kiaurumas—nedateklius.

Lėktuvas nutūpė į Santos Dumont aerodromą. Karšta, tvanku. Visas prakaituoju. Bet ne aš vienas... Automobiliu nuvažiuoju į "Ambasador" viešbutį. Susitvarkes bagažą ir kitus mažmožius, išėjau pasivaikščioti po gerai pažįstamas Rio de Žaneiro gatves.

Rio de Žaneiro centras ir užmiestis

Septintą valandą ėmė temti. Elektros šviesa dar labiau pagražina miesto centrą. Karštas tropikų oras neatvėsta. Kariokai (Rio de Žaneiro gyventojai) baltuose lininiuose kostiumuose, be skrybėlių ir beveik dauguma baltais batais, tęsia savo "fotingą" (pasivaikščiojimą). Moterų elegantiškumas pralenkia vyrų. Įvairūs jų parfumai kvepina centro gatves. Vieni vėsina vidurėlius šaltu alučiu, kiti dar labiau juos įkaitina stipriais gėrimais, o dar kiti — traukia į Atlanto avenidą, kad jūrų vėjelis atvėsintų įkaitusius kūnus. Tokiam mieste, rodos, gyvenk ir norėk, jei tik kišeniuje turi "garbingųjų."

Aš, manydamas, kad šis vakaras Rio de Žaneire bus paskutinis, norėjau pamatyti, kaip žmonės gyvena toliau nuo centro. Ėjau jūrų pakraščiu, kad pamačius naktinius žvejus, kurie žvejoja ne iš sporto, o tam, kad galėtų pavalgyti bei savo žmonai ir vaikams duonos kąsnį parnešti. Mačiau juos dirbant tą sunkų ir mažapelnį darbą. Čia dingsta Rio de Žaneiro grožis, elegantiškumas. Žmonės basi, atraitytom iki kelių kelnėm ir išsikvepinę ne parfumais, bet stipriu žuvų riebalų kvapu.

Kiek toliau paėjus, prasideda taip vadinamas valkatų rajonas. Šios vietos gyventojai nemoka už butą, nei už nakvynę, nes jie nakvoja pajūryje ant smėlio arba tarp akmenų. Drabužių nesiperka, jų randa šiukšlynuose. Valgo taip pat, ką randa tarp šiukšlių, arba restoranų išmatas. Į darbą nei nemėgina eiti, nes jaučiasi labai nusilpę. Rytą juos pažadina šalta rasa, saulės spinduliai, o kai kada net ir policininkas.

Kadaise, kai gyvenau Rio de Žaneire, patikdavo man juos aplankyti ir pasikalbėti. Jų tarpe yra ir mokytų žmonių, o įdomiausi iš jų, tai baltagvardiečiai, pabėgę nuo Spalio revoliucijos. Nors jie dabar šiukšlyno gyventojai, bet dauguma jų dar tebepasilaiko aukštus titulus: vienas — leitenantas, kitas—grafas, trečias—Dono kazokų kapitonas, ir taip toliau.

Žmogus su "žararaka"

Tolyn eidamas, pasiekiu "Parque de diversoes" (panašų į kermošių). Buvo dar anksti. Mažai žmonių. O kurie ten jau buvo, matėsi, kad darbo žmonės. Prastai apsivilkę, vienmarškiniai, o kai kurie—visai be marškinių. Bendrai, didelis skirtumas tarp centro ir šitų žmonių.

Kitoje parko pusėje išgirdau juoką, šūkavimus. Pasukau į ten. Na, ir išvydau: juodbruvis žmogus, gal būt baianas (Bahia gyventojas) ant savo kaklo apsivyniojęs biaurią, nuodingą gyvatę "žararaka" ir gąsdina ties juo sustojusius praeivius. Prisiartinau. Tuoj jis man ir siūlo, ar aš nenorėčiau iš jo tą gyvatę nupirkti už 100 kruzeirų. Kad ją perkūnas trenktų! Kam man ji reikalinga, tokia biaurybė? Už dyką ir tai neimčiau. Juk jos įkandimas, per 18 valandų nesant medicinos pagalbos, kiekvieną gerą kataliką pasiųs į dangų ar į pragarą... Ne, ne, nereikia!

Priėjo du gerai apsirėdę vyrai ir baianas tuoj jiems siūlo tą "žararaką." Derasi. Vyrai siūlo 60 kruzeirų. Bet baianas turi jiems įrodyti, kad gyvatė tikrai nebenuodinga. Pardavėjas sutiko su kaina ,o taip pat ir su "fakirišku" numeriu. Paėmė jos plačią galvą dviem pirštais; gyvatė pyko, kyščiojo savo juodą liežuvėlį laukan, bet baianas nepaisė. Su kitais dviem pirštais suspaudė jos ploną kaklą ir kartu su nemaža jos storo kūno dalimi sugrūdo sau į gerklę . Kai žmogus ištraukė gyvatę iš savo burnos, jautėsi net užduseęs, o gyvatė, matyt, nuo degtinės kvapo, visai mažai bejudėjo. Biznis pasibaigė. Baianas paaiškino, kad jau dvi savaitės, kaip jis jai išlupo nuodingus dantis, ir kad namie dar turįs kelias gyvates pardavimui. Vyrai įsidėję į maišą "žararaką"--nusinešė.

Jau dešimta valanda. Turiu grįžti į centrą vakarieniauti. Karštas oras neatvėso. Vidutinišką vakarienę ir bonką alaus sulikvidavau per kelias minutes. Sumokėjau 60 kruzeirų. Tiek pat, kiek toji šlykščioji gyvatė kainuoja.

Netikėtas susitikimas

Nelauktas tropikų lietus, kaip iš viedro ėmė pilti, "šventyti" baltais drabužiais pasirėdžiusius kariokus. Žmonės bėgo į visas puses. Laimė, kad aš tuo momentu tebesėdėjau restorane, o jei ne, tai būčiau per daug gerai išsimaudęs. Tropikų lietus nelauktas užeina, nelauktas praeina. Vėl viskas gražu. Žmonės vėl vaikšto, nors kai kurie jau su šlapiomis kupromis. Dabar jau nebe taip karšta, kaip buvo prieš lietų. Aš ir vėl matuoju Rio de Žaneiro gatves.

Staiga išgirstu šaukiant:

—Paulista!

Tuo vardu turėjo šaukti mane, nes esu iš San Paulo. Atsigrįžtu. Neapsirikau, iš tikrųjų mane šaukė. Greit pažinau: tai vienas iš senų laikų mano geras draugas, Jayme Dante. Po dešiniosios pasispaudimo ir braziliško apsikabinimo, prasidėjo mūsų vienas kito apklausinėjimas: kur, kaip, kada, kodėl ir tt. Nutariam eiti į kavinę, kad būtų patogiau pasikalbėti. O kalba tarp mudviejų darėsi kaskart artimesnė ir įdomesnė.

Jis man nepataria važiuoti į Ameriką.

—Jeigu nori pamatyti skurdo ir vargo, kam dar važiuoti tenai; jo užtenka kiekvienoje "demokratiškoje" santvarkoje, o Brazilija—irgi demokratiška valstybė, — kalbėjo mano draugas.

Jis pasakojo apie Rio de Žaneiro man nežinomus dalykus.

—Nemanyk, Edvardai, kad kas blizga, tai auksas, o kas kabo, tai nukris nenuraškius. Čia yra žmonių, kurie gyvena taip gerai, kad jiems patiems kenkia tas gerumas, lieka išsigimėliais, lepšėmis, šlykščiais padarais. O vėliau, iš didelio pertekliaus, pradeda pūti, kaip pūva išdygęs daigas pernelyg riebiame mėšlyne. Kiti—gimsta, gyvena ir miršta alkani. Čia yra daug tokių, kurie vaikšto dar neužmokėtais siuvėjui drabužiais; taip pat yra tokių, kurie nei nebeužmoka, bet nori būti gatvės lėlėmis.

"Favelos"

Kalbant apie gražiąją Rio de Žaneiro statybą, — tęsė, — reikia priminti ir "favelas." Manau, kad žinai, kas yra "favela." Tai šunų būdos, žmonėmis apgyventos. Jas lengva pastatyti iš skardos, visokių lentgalių, o iš senų maišų irgi jas padaro. Rio de Žaneiro "favelose" gyvena 400,000 žmonių. Favela—tai vieno Rio de Žaneiro kalno vardas. Ant to kalno, keli metai atgal, buvo pastatytos pirmosios gyvenimui būdos. Tų būdų skaičius greitai augo ir per trumpą laiką tas kalnas buvo nusėtas būdelėmis. Favelos kalne vakarais skambėdavo gitaros ir girdėdavos liaudies sukurtos liūdnos dainos.

Po trumpos pauzos Dante vėl kalbėjo:

—Į Rio de Žaneirą kaskart daugiau atvažiuodavo ponų amerikiečių ir kitokių turistų. Miesto valdžia norėjo paslėpti nuo ponų Favelos skurdą, ir vieną dieną įsakė visas Favelos būdas išversti ir daboti, kad mas buvo įvykdytas. Viskas buvo išgriauta, išversta, nusiausta. Bet su Favelos apvalymu neišdildė Rio de Žaneiro gėdos. Bedalė, užmirštoji liaudis statė savo būdeles kituose kalnuose. Ir, nors jos statomos ant kitų kalnų, tačiau liekasi vadinamos tuo pačiu, Faveloje išdraskytų būdelių, vardu. Jose gyvena nebe šimtai, o keturi šimtai tūkstančių Favelos gyventojų, — baigė pasakojimą Jayme.

Jaymio kalba man labai patiko ir ji būtų nusitęsusi dar ilgai, bet laikrodis liepė eiti į miegonis. Rytoj 9 valandą išskrenda lėktuvas į Limą, tai man teks anksti pasiruošti.

Atsisveikinau su draugu. Jis prašė, kad nepamirščiau laiško. Pažadėjau.

Atsigulus, mintys apie šio šeštadienio įspūdžius ilgai neleido užmigti.

(Bus daugiau)

Vaizdas Paryžiuje Jungtinių Tautų Generalinės Asemblėjos sesijoje. Svarbiausiais šioje sesijoje delegatais yra Amerikos atstovas Philip C. Jessup (kairėje), Anglijos atstovas Selwyn Lloyd (viduryje) ir Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Andrei Višinskis (dešinėje).

Laisvės Vajus

(Tąsa nuo 1-mo puslapio)

C. K. Urban, Hudson, Mass.	330
J. Bimba, Paterson, N. J.	328
LLD 77 Kp., Cliffside Park, N. J.	320
LLD 20 Kp. Mot. Skyr., Binghamton, N. Y.	316
Detroito Vajininkai	308
J. Didjunas, New Haven, Conn.	308
Chesterio Vajininkai	280
Montrealo Vajininkai	254
J. Egeris, Nashua, N. H.	252
Toronto Vajininkai	240
Bridgeporto Vajininkai	224
S. Puidokas, Rumford, Me.	196
Los Angeles Vajininkai	196
Ig. Karlonas, Tuckahoe, N. Y.	168
S. Kirslis, Bridgewater, Mass.	168
M. Slekienė, Gardner, Mass.	168
A. Stikliūnas, Luzerne, Pa.	168
F. Mankauskas, Tunkhannok, Pa.	140
V. Karlonas, Maspeth, N. Y.	140
A. Gudzin, Scotia, N. Y.	140
Wilkes-Barre Vajininkai	140
Grand Rapids Vajininkai	140
A. Kubilskis, Coal Center, Pa.	112
H. Žukienė, Binghamton, N. Y.	112
St. Raudove, Pittston, Pa.	112
A. Dambrauskas, Haverhill, Mass.	84
P. Krishaunas, New Kensington, Pa.	56
J. Daujotas, E. St. Louis, Ill.	56
Clevelando Vajininkai	56
A. Navickas, Haverhill, Mass.	56
V. Vilkauskas, Nashua, N. H.	56
Geo. Urbon, N. Braddock, Pa.	56
Geo. Jamison, Livingston, N. J.	28
M. Girdziuvienė, Collinsville, Ill.	28

Visus ir visas prašome stoti į dienraščio vajų — gaukite naujų skaitytojų, atnaujinkite pasibaigusias prenumeratas! Taipgi prašome skaitytojus atsinaujinti, kurių prenumeratos jau pasibaigė arba baigiasi.

Laisvės Administracija

Dienraščio Laisvės reikalai

Laisvę gražiai parėmė Philadelphijos demokratiniai lietuviai. Jie turėjo surengę parę pagerbimui literato Seno Vinco. Parėje dalyvavo Laisvės redaktorius Antanas Bimba. Per jį aukavo sekami dalyviai:

J. Bekampis ir Bekampienė	$10.00
J. Klastauskas	12.00
St. Raubickas	5.00
Antanas Degutis	5.00
A. J. Pranaitis	5.00
Helen Morkūnas	5.00
P. Paserskis	5.00
Pranas Žižis	5.00
V. Macilevičius	4.00
Ona Kušleikienė	4.00
Vincas Rudaitis	4.00
P. Puodis	3.00
J. Urbonas	3.00
L. Tureikis	3.00
Elzb. Mulokaitė	3.00

Po $2 aukavo: A. Kiržanskas, Anna Lietuvaitė, J. Stasiukaitis, Ona Griciūnienė ir J. Bender.

Po $1 aukavo: B. Stupelis, Mrs. Evans, M. Pajuodienė, J. Gustaitis, Antanas Pavilonis, J. Čepelis, Veronika Dipukė, John Baradinskas ir Barbora Baradinskienė.

Širdingiausiai ačiu už aukas! Čia nėra paskelbta aukos dalyvių, kurie per kitus asmenis aukavo. Kaip tik gausime, tai paskelbsime.

Laisvės Administracija

Šypsenos

Nauja knygvedė klausia darbdavį:

"Ar jūs duodat visiems raštinės darbininkams dvi savaites vakacijų?"

"Ne! Jie gauna mėnesį; dvi savaites, kai aš būnu ant vakacijų, ir dvi savaites savo," pareiškė darbdavis.

—:—

Laikraštyje apgarsinimas:

"Trys siūtai, marškiniai, žieminiai kailiniai, importuotos materijos; visai prieinama kaina. Pardavimo priežastis: Apsivedžiau ir nutukau."

—:—

Motina šukuoja dukters plaukus ir šukos čirškia, slinkdamos per plaukus.

"Mama, kodėl mano plaukai čirškia?"

"Dukrele, todėl, kad juose yra elektros," atsakė motina.

"Digi-dog," — nudžiugusiai išsitarė mergaitė. "Dabar tikrai mes esame geroj padėtyj; aš turiu elektros, o grandpa turi geso pilvę, tai tėvukas bus pilnai apšviestas."

Spartakas

Jei dar neturite, tai tuojau įsigykite Rojaus Mizaros vėliausią apysaką

KELIAS Į LAIMĘ

Knyga gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius, vaizduoja lietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjus skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos kaina $1.50. Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"

110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

Įsigykite
JONO KAŠKAIČIO
eilių rinkinį

PROŠVAISTĖS

Knyga, kurioje telpa arti 150 Jono Kaškaičio gražiausių eilėraščių

Kiekvienas kultūringas žmogus privalo įsigyti "Prošvaistes," jas perskaityti ir laikytis savo knygynėlyje.

*

"Prošvaistėse" taipgi telpa įdomi Jono Kaškaičio (Dr. Kaškiaučiaus) biografija, jo mokslas ir kūryba.

*

Knyga iš virš 300 puslapių, kaina $1.50.
Tuojau įsigykite ir pasinaudokite tuom gražiu veikalu.

LAISVĖ 110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

DR. S. MATULAITIS —44— 10-10-51

Lietuvių tautos istorija

(Tąsa)

Lietuviai tuomet buvo prielankūs unijai, nes tikėjosi gausią pagalbos iš lenkų karui su Maskva, bet viltis pasirodė bergždžia. Lenkai, užimti karu su turkais, ne tik nepadėjo lietuviams, bet dar vertė juos susitaikyti su Maskva, kuri paėmė nemaža Lietuvos žemių. Lietuviai atšalo nuo unijos. Įvykus santaikai su Maskva, kuomet lenkai pakvietė lietuvius patvirtinti parašais 1501 m. unijos sutarimą, Lietuvos bajorija nusiuntė atsakymą, kad tie, kurie nedalyvavę uniją sustatant, nenorėję ir nenorį duoti savo parašų. Taip tai viskas niekais ir nuėjo.

Aleksandrui mirus (1506 m.), lietuviai be lenkų žinios išsirinko sau didžiuoju kunigaikščiu Zigmantą. Lenkai, sužinoję atsiuntė priminti apie 1501 m. uniją ir kviesti rinkti vieną valdovą, bet lietuviai į tai neatsižvelgė. Tad lenkams nieko nebeliko, kaip išsirinkti Zigmantą lenkų karaliumi. Tokiu būdu abi valstybi vėl buvo sujungtos vieno valdovo.

Prie Zigmanto taip pat buvo derybų dėl unijos atnaujinimo. Taip, 1512 m. lenkų seimas, sušauktas Krokuvoj, atsiuntė lietuviams pakvietimą sustatyti uniją, kuri pelengvintų abiem valstybėm gintis nuo priešų. Lietuviai atsakė sutinką padaryti tik sutarimą išvien gintis ir išvien užpulti priešą, pusiau dėti karo išlaidas ir pusiau dalytis užkariautas žemes. Gavę tokį atsakymą, lenkai metų pabaigoj vėl prašė atsiųsti pasiuntinius pasikalbėti apie uniją. Lietuviai į tai nieko neatsakė. Bet neilgai trukus, Maskva apgulė Smolenską. Lietuviai prašė lenkų pagalbos ir kad karalius atvažiuotų Lietuvon patsai vesti karo. Lenkai karaliaus neleido ir pagalbos nesuteikė; išreiškė tiktai pasigailėjimą dėl užpuolimo ir vėl priminė uniją, kuriai įvykus, lengviau esą būtų gintis nuo priešų. Lietuviai atsakė priekaištais lenkams, kad kaip jie padėję lenkams, taip ir lenkai privalytų padėti jiems be priekaištų. Apie uniją nieko neminėjo.

Lietuvių prašomas, jau nusenęs karalius Zigmantas paskyrė didž. Lietuvos kunigaikščiu savo sūnų Zigmantą, kuris paprastai vadinamas Zigmantu Augustu. Tai buvo 1544 metais.

Tais laikais dar labiau turkai suskato smarkiai užpuolinėti Lenkiją. Todėl lenkų bajorija vis labiau ėmė reikalauti didesnio susivienijimo su Lietuva, kad lengviau būtų gintis nuo vis augančio turkų pavojaus. Maža to. Lenkijos didžponiams jau ankšta pradėjo darytis savo valstybėje. Dvarai buvo jau užimti, padidinti savo turtus dykomis žemėmis nebebuvo jau vilties. Už tai jie matė kad Lietuvos valstybėj, ypačiai jos vakarinėj dalyje, daug laukų tušti guli, juos galima užimti ir didelius dvarus įsitaisyti, o čia dar žemė derlinga. Vidutinė bajorija be to dar jautė, kad Lietuvoj ji gali užimti valstybės vietas, kuomet Lenkijoj daugeliui iš jų paliko tik labai menkai apmokamas amatas pastotį samdytais kareiviais (žalnieriais). Žodžiu, Lietuvoj laukė jų geresnė kariera. Ir jie šaukė ir reikalavo susivienijimo, kuris turėjo atidaryti jiems duris į Lietuvą. Lietuvos bajorija šitai numanė ir, kur tik galėdama, pabrėždavo savo reikalavimą neįleisti svetimšalių į Lietuvą.

To prašė Brastos seimas (1544 m.). Vilniaus seimas (1547 m.) prašė, kad karalius neduotų svetimšaliams Lietuvoj nei valstybės, nei dvasininkų vietų, kad nedalytų nei dvarų, nei pilių, nei leistų valsčių valdyti, nes tokiu būdu užgauną lietuvius, išrodą, tarytum Lietuvoj nėsą tinkamų, ištikimų ir veiklių žmonių; iš kitos, girdi, pusės ir valstybė turinti nuostolio, kai svetimšaliai, pralobę Lietuvoj, išvežą kitur nemaža pinigų.

Prašė, kad karalius neleistų svetimšaliams žvalgyti karaliaus pilių, dvarų ir valsčių (mat, Zigmantas Augustas buvo pavedęs šitai padaryti dviem lenkam). Prašė, kad Lenkijos valdininkai, atvažiavę su karalium į Lietuvą, nepildytų savo pareigų, bet būtų tiktai svečiais, kaip seniau būdavę. Tą pat atkartojo ir seime 1551 m. ir prašė, kad neleistų svetimšaliams įgyti dvarų Lietuvoj. 1554 m. nurodė ypatingai Voluinių ir Pagirį, kur ypačiai daug svetimšalių įgiję dvarus.

Bet juo labiau lietuviai stengėsi atsiriboti nuo lenkų, juo anie karščiau reikalavo susivienijimo.

Lenkai dar prie Zigmanto tėvo (paprastai jis vadinama Senių) gyvos galvos 1547 m. reikalavo susivienijimo su Lietuva ir bendru seimu Parčeve, Liubline ar Varšuvoje. To pat reikalavo 1548 m. ir iš naujo karaliaus Zigmanto Augusto. Mat, Zigmantui Seniui mirus 1548 m., lenkai išsirinko karalium Lietuvos dd. kunig. Zigmantą Augustą. Karalius neišpildė jų noro, pasižadėdamas kitą kartą šitai padaryti. 1551 m. Zigmantui esant lietuvių seime Vilniuje, lenkai atsiuntė pas karalių pasiuntinius, kad jisai išpildytų savo pasižadėjimą, prikalbintų lietuvius prie unijos, iš kurios galima tikėtis didelės naudos abiejų valstybių apgynimui. Zigmantas išpildė jų norą ir kreipėsi į Lietuvos seimą, siūlydamas uniją senais sutarimais. Bet lietuviai nė klausyti nenorėjo; jie išreiškė norą, kad did. kunigaikštis nesumažintų nei didumo, nei garbės, nei laisvių Lietuvos valstybės, bet stengtųs palikti ją tokią, kokią gavęs iš tėvo rankų ir kaip patsai prisiekęs aną saugoti. Be to, lietuviai griežtai atsisakė suvažiuoti su lenkais į bendrą seimą, nes, girdi, visus savo reikalus atlikę čia, Vilniaus seime. 1552 m. Vilniaus seimas vėl atmetė unijos pasiūlymą, dėkodamas didž. kunigaikščiui už rūpinimąsi. 1554 m., kaip jau buvo kalbėta, seimas reikalavo neleisti svetimšaliams pirkti žemės Lietuvoj apskritai, o ypačiai Voluiniuj ir Pagiryje.

(Daugiau bus)

CLEVELANDO ŽINIOS

Iš LLD 15 Apskrities Komiteto Susirinkimo

Į šį susirinkimą komiteto nariai bene bus skaitlingiausiai atsilankę, negu bent kada pirmiau. Tiesa, ir į šį susirinkimą 2 komiteto nariai negalėjo ateiti: draugė Agotėlė Palton, tuom laiku sunkios ligos prispausta gulėjo ligoninėje, ir draugas Jasiūnas, kuris turi sunkiai sergantį veteraną sūnų Alfonsą, kuriam bekariaujant antrame pasauliniame kare, Italijoje, su nacių gaujomis, sutrynė kojos kaulą ir iki šiol jis dar negali sugyti. Tą vakarą tėvui prisiėjo atlankyti sūnų veteranų ligoninėje.

Komitetas nutarė laikyti LLD 15-tos Apskrities metinę konferenciją vasario 24 d., kuri prasidės 10-tą valandą ryto. Todėl visos apskrities kuopos yra kviečiamos išrinkti po pilną skaitlių delegatų ir prisirengti su gerais sumanymais dėl centro, apskrities ir kuopų gerovės. Komitetas nutarė prirengti ir pietus dėl konferencijos delegatų ir svečių. Konferencija įvyks LDS Klubo svetainėje, 9305 St. Clair Ave., Clevelande.

Taipgi nutarta surengti apskrities naudai pramogą su vakariene vasario 16 d., kuri taipgi įvyks LDS Klubo svetainėje. Surengimui pramogos ir vakarienės tapo išrinkti geri šeimininkai: Onutė Gendrėnienė ir Jonas Stripeika, kuriuodu turi gerą patyrimą tokiuose darbuose, ir visi galime buti užtikrinti, kad vakarienė bus gera ir kainuós tik vienas doleris. Tik tikietus privalome pasirūpinti iš anksto, kad šeimininkai žinotų, kiek parūpinti maisto. Turėsime ir gerą muziką šokiams.

Artimesniam susipažinimui su Youngstowno draugais, nutarta bendromis jėgomis su Youngstowno draugais, LLD 15-tos ir LDS 4-tos Apskričių pasangomis, surengti kokią pramogą Youngstowne, kada pavasarį.

Nutarta pasiųsti nuoširdų pasveikinimą ir užuojautą sergančiai komiteto narei draugei Agotėlei Paltanavičienei.

—o—

Moterų Klubas susirūpino korespondentais

A. L. Moterų Klubas yra veiklus ir apdairiausias iš visų Clevelando progresyvių organizacijų. Klubietės yra visuomet pirmutinės pastebėti esamus trūkumus ir tuojau imasi jų atitaisymo.

Čia yra daug korespondentų iš vyrų ir moterų, kurių žinutės yra malonu skaityti spaudoje. Tik su apgailestavimu reikia pasakyti, kad pastaruoju laiku vienas iš geriausių korespondentų, V. M. D., kuris nuoširdžiai stengėsi per metų eilę, kad būtų užpildytas Clevelando žinių skyrius Vilnyje, dabar visai paliovė rašinėjęs. Kiti pasitenkina parašę porą ar keletą korespondencijų į metus, ir todėl Clevelando žinių skyrius Vilnyje likosi visai mažos vertės.

Dabar "Laisvėje" iš gruodžio 4-tos, Clevelando žinių rinkėjas praneša, kad "šį kartą jos (klubietės) sumanė sukviesti ir pagerbti visus Clevelando korespondentus." Nėra abejonės, kad klubietės turi ir planus, kaip pagerinti ir užpildyti Clevelando žinių skyrių. Tai bus dar vienas didelis klubiečių nuopelnas.

Toje pačioje korespondencijoje žinių Rinkėjas iškelia kitą visai negirdėtą dalyką, kur sakoma, "Tiesa, kiek žinoma, nekuriems net ir ilgamečiams korespondentams "Vilnies" administratorius kokiais tai sumetimais uždarė duris..." Čia jau vargiai kam žinomas įvykis. Visi mano, kad administratorius rupinasi tik laikraščio bizniu. O redakcija rupinasi užpildymu laikraščio žiniomis ir korespondencijomis nors ir atsitikimų yra, kada redakcija, pastebėjusi korespondencijoje neaiškumų, tai korespondencijai "uždaro duris," bet ne korespondentui. Nuoširdžiam korespondentui nėra reikalo tuomi įsižeisti, bet rašinėti pačiam aiškiai suprantamas žinutes. Ir jam visados mūsų laikraščių špaltos bus atdaros. Jeigu pasitaikytų padaryti gramatiškų klaidų, redakcija jas gražiai pataisys. Todėl rašykime visi, nors nekuris iš mūsų ir jaučiamės, kad silpnai vairuojame plunksną. Dažniau rašinėsime, geriau išmoksime.

—o—

LDS 55 kuopa ir Klubas gerai gyvuoja

Gruodžio 5 d. įvyko LDS 55 kuopos priešmetinis susirinkimas, tik kaip į tokį susirinkimą, narių atsilankė nedaug, nors per "Tiesą" ir buvo raginami visi nariai dalyvauti. Bet, kada finansų sekr. Zebrys išdavė raportą, pasirodė, kad kuopos finansinis stovis yra geras. Apmokėjimui po $1 nuo nario į centro lėšų fondą parengimai pakankamai davė pelno užmokėti už visus 171 narį ir dar liko kuopai keli doleriai. O nuo sekamo parengimo, kurio pelnas irgi buvo skirtas tam pačiam tikslui, jau eis į kuopos iždą.

LDS Klubo valdyba raportavo, kad Klubo reikalai eina visai gerai ir kad dabartinis Klubo manedžeris veda visus reikalus ir biznį labai gerai.

Kuopos valdyba sekantiems metams tapo išrinkta gera iš sekančių draugų ir draugių: O. Klivingtonienė pirmininke, A. Mockaitis vice-pirmin., J. Žebrys finan. sekretorium, J. Petous užrašų sekretorium ir P. Rodger iždininku. Kitos komisijos ir komitetai irgi išrinkti iš sąmoningų draugių ir draugų. Rep.

Vaizdas Albany, N. Y. Willie Thomas namuose. Jis, jo žmona ir vaikai. Visi džiaugiasi pranešimu, kad jam nebereikės grįžti į Alabamą kalėjiman. Mat, 1934 metais, kai Thomas Willie buvo tik 14 metų amžiaus, jis buvo nuteistas 100 metų kalėjiman už mažą vagystę. Po 11 metų, tai yra, 1945 metais, jis iš kalėjimo pabėgo, pribuvo į Albany ir apsigyveno. Čia jis vedė gražų, pavyzdingą gyvenimą. Alabamos valdžia, sužinojus, pareikalavo, kad New Yorko valstija jį išduotų. New Yorko valstijos gubernatorius buvo žmonių spiriamas Willie neišduoti, nes jis jau pakankamai užmokėjo už jaunų dienų klaidą. Gub. Dewey patarė Alabamos gubernatoriui nereikalauti Willie sugrąžinimo. Taip Alabamos gubern. ir padarė.

San Francisco, Cal.

Įspūdžiai iš atostogų

Kadangi man apleidžiant Brockton'ą mano draugės ir draugai prašė pranešti per dienraštį Laisvę apie garsųjį San Francisco, tad nors trumpai noriu nupiešti, ką ligi šiol patyriau.

Miestas labai didelis, kalnuotoj vietovėj. Kaip nevažiuosi, busu ar mašina, vis nuo kalno prieš kalną! Kartais įvažiuoji į tokį aukštį, kad matosi visas miestas.

Spalio mėnesio pabaigoje oras buvo šiltas ir saulė šviečtė. Tad buvo proga pamatyti vieno tūkstančio akrų Golden Gate Parką. Lankiau šias vietas: De Young Museum, Steinhart Aquarium, Academy of Sciences, Oriental Tea Garden, Shakespeare Garden, Arboretum and Botanical Garden. Bet dar daug ko nemačiau, bet tikiuosi pamatyti.

Gavau progą važiuoti žuvauti 50 mylių nuo miesto Tamalais Bay. Važiavome kalnuotais — vingiuotais keliais, kur tegali matyt kelioliką pėdų prieš. Žuvavimas buvo pasekmingas.

Gruodžio pirmą dieną pakilo didelė audra, tad uždarė Golden Gate tiltą pirmu kart per 16 metų, nes užgeso šviesos ir tiltas pradėjo siūbuoti. Gruodžio antrą dieną lietus buvo toks stiprus, kad išgriovė kalną, ant kurio stovėjo Anglijos konsulo namas. Namas nuslinko ir subyrėjo.

Turėjau progą buti dalyviu ekskursijos laivu pamatyt Angel Island, Treasure and Yerbo Buena Island, Oakland Bay Bridge and Alcatraz.

Turėjau progą pamatyti, kaip gyvena turčiai ir darbininkai. Turčių namai gražūs ir gėlės žydi. Darbininkų, kurie gyvena projektuose, visai skirtingi namai. Jų namai pastatyti kalnų pakrantėse ir lietui užėjus, neša purvą iš kalno, ir jiems gėlės nežydi.

Kiek teko patirti, tai čia unijos stiprios ir darbininkų reikalus prižiuri.

Su lietuviais neteko susitikti, nes antrašų neturėjau. Kitą kart parašysiu daugiau.

Ligi pasimatymo, **J. Stigienė**

ŠYPSENOS

Atominio amžiaus posakiai

Vyrai, kurie veik kas dieną golfo kamuoliukais rūpinasi, dažnai patiria, kad ir jų moterys kamuoliukais bežaidžiančios, tik gal kiek smulkesniais.

—:—

Moterį nušovęs vyras gauna elektrinę kedę; gi vyrą nušovusioji moteris gauna plačios publikacijos.

—:—

Kareivis gali turėt savas nuomones, bile tik jis nekalbės apie tai, kas draudžiama.

Surinko Žemaitis

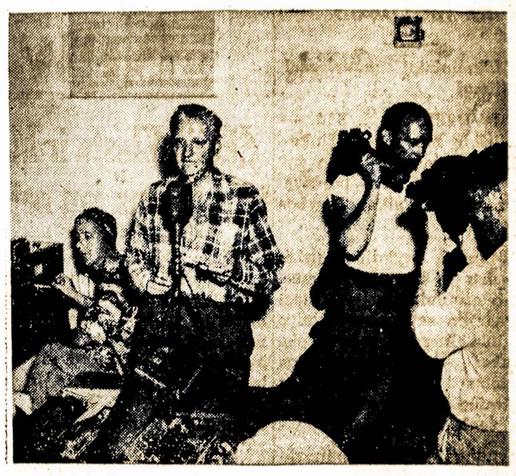

Vaizdas Key West, Floridoje, kur prezidentas Trumanas praleido ilgas vakacijas. Čia jo sekretorius Joseph Short skaito prezidento pareiškimą, kad jis nėra davęs Amerikos karo vadovybei įsakymo Korėjoje sulaikyti kraujo liejimą laike derybų dėl paliaubų. Mat, buvo spaudoje paskelbta, kad kas nors Amerikos armijai buvo įsakęs visus mūšius sulaikyti. Prezidentas pasiskubino su užginčijimu. Ir tuojau vėl prasidėjo susikirtimai.

NEW JERSEY NAUJIENOS

Antaną Stripeiką pagerbė

Gruodžio 8-tą d. rusų svetainėje, 408 Court St., Elizabethport, N. J., įvyko pokylis pagerbimui A. Stripeikos. Svečių dalyvavo virš šimto, didžiumoje vietiniai, lindeniečiai ir keletas apylinkės draugų. Šis pokylis buvo rengiamas tykiai ir spaudoje negarsinamas. Tačiau reikia atiduoti kreditas, kad rengėjai galėjo sutraukti tiek svečių ir parduoti tiek tikietų iš kalno.

Drg. Antaną Stripeiką elizabethiečiai pagerbė už jo nenuilstantį darbą per keletą metų, būnant dienraščio "Laisvės" vajininku. Per kelis metus paeiliui jis laimėjo pirmą dovaną už gavimą daugiausia naujų skaitytojų ir senų atnaujinimą. Ir ačiu jam ir jo pagelbininkams praeityje, kad netik Elizabeth, bet ir visoje New Jersey valstijoje "Laisvė" gerai išsiplatinus.

Taip, A. Stripeika jau sulaukė 68-nių metų amžiaus. Tačiau neatrodo, kad tokį metų skaičių jis turėtų.

Meniškos programos nebuvo, tik buvo daug kalbų ir gerų linkėjimų jam ilgo amžiaus ir daug darbo organizaciniam apšvietos darbe. Visų kalbėjusių vardų neminėsiu, kadangi jų buvo daug. Paminėsiu tik D. Šolomską, kuris kalbėjo nuo dienraščio "Laisvės." Pirmininkavo A. Skairus. Įteikta pinigiška dovana garbės svečiui A. Stripeikai.

Pasibaigus sveikinimams ir vakarienei, tęsėsi šokiai prie alučio. Už šio pokylio pasisekimą daug kredito priklauso ir K. Churliui.

—o—

Kanados "Liaudies Balsui" šioje apylinkėje gerai dirba Bunkienė, literatūros draugijos 136-tos kuopos narė, Kearny ir Harrison, N. J. Jinai ne tik gavo gerą skaičių naujų skaitytojų, bet yra surinkusi ir pusėtinai aukų. Bunkienė yra jauna moteris ir turi geros ir ištvermingos energijos. Jos artimi draugai ir draugės mano, kad ji laimės pirmą dovaną šiame "Liaudies Balso" vajuje, ne tik gavime naujų skaitytojų, bet surinkime aukų. Gero pasisekimo jai!

Ir pirmą dieną gruodžio Harrisono draugai buvo jai surengę jos varduvių pokylį. Pokylis pavyko ir jai suteikta daug ir gerų linkėjimų.

—o—

Štai teko patirti, kad pirmutiniam kunigužiui, kuris buvo vadas, kad neįvyktų tūlos organizacijos perstatymas, ir jisai neįvyko, ačiu jo pastangoms, su sveikata ir protu nenusisekė. Jo sveikata ir protas suklupo, bet progresyvių organizacijų judėjimas eina, kaip ir ėjo, pirmyn. Jo vardo ir kolonijos neminėsiu, kadangi vietiniai draugai sakė parašysią plačiau apie tai.

—o—

Draugai newarkiečiai džiaugiasi nusisekusia operete "Sudrumsta širdis." Newarkas yra didžiausia lietuvių kolonija New Jersey valstijoje. Newarke įvyko pirmutinė kryžiokų pikieto linija prieš Sietyno Choro parengimą. Newarkas pirmutinė lietuvių kolonija ir Sietyno pirmutinis Choro parengimas, nuo kurio durų policija nuvaikė kryžiokų pikietą 2-rą dieną gruodžio.

Taip, mūsų valstija irgi gali pasigirti, kad radijušninkas Stukas prieš kiekvieną progresyvių parengimą per savo radijo pusvalandį agituoja kryžiokus eiti pikietuoti, ir štai prieš įvykstantį Aido Choro parengimą spalio mėnesį tūlas Petrutis pasakė, kad kiekvieną progresyvių parengimą turime statyti pikietą. Petrutis kiekvieną progresyvių organizacijų parengimą vadina komunistų parengimu. Reiškia, mūsų valstija garsi tuomi, kad mes turime garsius žmones, bet vykstančius į New Yorką duoti lietuvišką radio pusvalandį. Vargšė mūsų valstija tuomi, kad nėra radijo stoties mūsų radijušninkams.

Na, ir jau šiuos metus baigiame, ir mūsų valstijoje šiais metais progresyvės organizacijos nebeturės jokių parengimų. Sekamais, 1952-rais metais mūsų parengimų kalendorius man dar nėra žinomas. Tačiau tikiuosi, kad nebus laikas praleistas veltui, bet sunaudotas kultūringiems tikslams. **Pilietis.**

Saigon, Indo-Kina. — Amerikos atstovai gavo gąsdinimų, kad Vietnamo liaudininkai suokalbiauja juos nužudyt.

Washington.—Prez. Trumanas įsakė nedaryti skirtumų tarp tautybės ar religijos, samdant žmones į valdinius darbus.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

IŠ LIETUVOS

Geležinkelininkų gamybiniai laimėjimai

RADVILIŠKIS, X. 3 d. — Radviliškio mazgo geležinkelininkai šlovingais darbo žygiais sutvirtina savo parašus po Pasaulinės Taikos Tarybos Kreipimusi.

Garbingai įvykdina prisiimtuosius įsipareigojimus mazgo eismininkai. Jie kasdien viršija savo pagrindinius rodiklius. Rugsėjo mėnesį eismininkai visus išsiųstuosius rinktinius bei tiesioginius traukinius aprūpino garantiniais ženklais.

Sėkmingai eina stachanovinę taikos sargybą vagoninin kai, kelininkai, ryšininkai ir kitų tarnybų darbuotojai.

Pagal valandinį grafiką

SARGĖNAI, X. 3 d. —Sargėnų plytinės kolektyvas kovoja už garbingą prisiimtų socialistinių įsipareigojimų tesėjimą — duoti šaliai 1,5 milijono plytų viršum metinio plano.

Dirbant pagal valandinį grafiką aukštus rodiklius pasiekia J. Jaruševičiaus ir J. Pavilionio brigados, kurios prie 23,5 tūkstančio normos suformuoja 38,6 tūkstančio plytų. Darbininkės G. Kutkauskaitė, S. Garodeckaitė ir kitos įvykdo daugiau kaip po pusantros dieninės normos. Sparčiai dirba karjero ekskavatoriaus mašinistas Mačiulis, kuris vietoje 95 kūb. metrų molio pagal normą, prikasa 120 kūbinių metrų.

Metinį plytų formavimo planą įmonės kolektyvas jau įvykdė ir dirba 1952 m. sąskaiton. **J. Aukštuolis**

Lietuvos kolūkiečių ekskursija į Gruzijos TSR

VILNIUS, X. 3 d. — Iš Vilniaus į Gruzijos TSR išvyko respublikos kolūkiečių ir žemės ūkio specialistų ekskursija. Ekskursantai susipažins broliškoje respublikoje su priešakinių kolūkių ir mašinų traktorių stočių patyrimu.

Ekskursantų grupę sudaro daugiau kaip 50 žmonių. Jų tarpe — Veisėjų rajono "Paveisėjų" kolūkio pirmininkas Karolis Sabaliauskas, Lazdijų rajono "Draugystės" kolūkio brigadininkas Aleksas Dambrauskas, Prienų rajono Julijos Žemaitės vardo kolūkio pirmininkas Simanas Leonavičius, Panevėžio rajono "Tarybinio artojo" žemės ūkio artelės kolūkietis Antanas Rutkauskas, Ukmergės rajono "Naujojo kelio" kolūkio gyvulininkystės fermos vedėjas Edmundas Kotelis, Skuodo rajono "Pabaltijo" kolūkio sodininkas Izidorius Nevidanskis, Vilniaus srities žemės ūkio valdybos zootechnikas Jonas Indrašius, Pabradės rajono "Danilavos" vaisinio medelyno agronomas Vladas Rudinskis ir kiti.

Transportininkų bylą atidėjo į 18-tą

Gruodžio 11-tą turėjusi įvykti byla dėl Transport Workers Unijos kontrakto su autobusų firmomis tapo atidėta į gruodžio 18-tą. Third Ave. firma ginčija, būk jos darbininkai neoficialiu vienos dienos streiku sulaužė kontraktą. Ir kad jie dabar neturi teisės reikalauti pakaitų, nes kontraktas buvo darytas dvejiems metams, baigiantiesiems 1952 m.

Grand Central stotyje, New Yorke, pradėjo kalėdinių giesmių programas. Bet tai nereiškia, kad jomis vien dievulį garbins. Visko pamate dolerio — skelbia reikalą pirkti dovanas.

Šilerio Klasta ir Meilė pastatymas jau netoli

Šilerio "Klasta ir Meilė" bus vienas iš didžiųjų perstatymų, kurių lietuvių publika neturėjo progos pamatyti jau per keletą metų. Vaidinimas įvyks sausio 6 d., 1952 m., Liberty Auditorium salėje, Richmond Hill, N. Y. Veikalas istorinis, vaizduojąs to laiko naujos gadynės kovas su feodalizmu. Nesivėluokite, vaidinimas prasidės lygiai 3:30 val. po pietų.

Bilietai verta įsigyti iš anksto, nes didelė didžiuma vietų yra rezervuotos. Kuomet išanksto turėsite bilietą, tai jūs sėdynė nebus užimta, jei ir pasivėlintumėt.

Mes taikome šį pranešimą ir tiems, kurie toliau gyvena nuo New Yorko. "Klasta ir Meilė" veikalas yra retenybė Brooklyne, o mažose kolonijose nėra nė galimybė tokio maštabo veikalas pastatyti. Todėl mes raginame toliaus nuo New Yorko gyvenančius lietuvius atvykti ir pamatyti šį klasiką, niekuomet nenustojusį savo humanistinės ir socialės vertės.

"Klasta ir Meilė" yra statomas dramos artisto Jono Valenčio vadovybėje. Jonas ne tik režisuoja, bet ir vaidina vadovaujančią Ferdinando rolę. Kiti artistai dalyvauja veikale: Povilas Rainis, Jonas Rušinskas, Adelė Rainienė, Petras Grabauskas, Jonas Lazauskas, Lilija Kavaliauskaitė, Elena Nojavaitė, Eva Mizarienė, Mykolas Grigas, Adomas Dagis ir kiti.

Kituose laikraščio numeriuose mes jus supažindinsime su dramos charakteriais, kuriuos minėti aktoriai pavaizduos sausio 6-tą. "Klasta ir Meilė" veikalą stato scenoje Lietuvių Liaudies Teatras.

Reporteris.

Tūkstančiai newyorkiečių šaukė kitus stiprinti veiklą taikai

Minia newyorkiečių taikos šalininkų, susirinkę į Union Square gruodžio 11-tos prievakarį, pareiškė, kad **"taika Korėjoje galima ir turima įvykdyti pirm šių Kalėdų."** Bet — sakė kalbėtojai —

"Taikos nesuteiks militaristai. Taikos nesuteiks pelnagrobiams tarnaująs, graftu permirkęs imperialistinis Washingtonas. Taikos privalo reikalauti ir ją gaus pasklidę tokie ir vis auganti, didesni liaudies sąjudžiai, kaip šis, kuris taipgi nebuvo gautas be kovos."

Kalbėtojų tokius pareiškimus lydėjo entuziastiškos ovacijos. Tą pačią dvasią, tokius pat reikalavimus rodė plakatai, kuriuos iškelti atskubėjo žmonės tiesiai iš šapų, darbiniuose drabužiuose.

Jaudinančiai šiltą nuotaiką rodė šeimų susitikimai. Kaip kur jauna motina atsiveža, atsiveda tris mažiukus vaikus. Mažytį laiko pasisodinusi ant peties, bet ir kiti nori būti aukštai, nori matyti. Landyti suaugusiems tarp kojų, žiūrėti tiktai į jų kojas, mažiukams menka iškila. Koks džiaugsmas, kai pareidamas iš darbo jų tėvas čia susirado šeimą! Sušokę tėvui ant pečių, dabar visi vaikai jau pilni dalyviai — dainininkams diriguoja ir kalbėtojams katutes rankutėmis teikia.

Ūpas šioje šešiolikos tūkstančių žmonių minioje vyravo pergalingas. Juk tai ta pati aikštė, kurion prasidėjus karui Korėjoje, prieš arti pusantrų metų, policija neleido norinčių kalbėti už taiką. Keli demonstravusieji už taiką asmenys buvo areštuoti, įkalinti, tūli dar ir sumušti. Bet taikos idėjos nepajėgė sumušti — ji augo, plėtojosi, visus taikos trokštančius žmones vienijo, nežiūrint jų politinių, religinių, tautinių, o kartais net klasinių skirtumų.

Tai dėka tam paplitusiam judėjimui už taiką nebedrįso uždrausti aikštės šiam mitingui.

To plintančio vieningumo geriausiu parodymu gali būti tas, kad ir šiame mitinge kalbėjo kelių tikybų dvasiškiai, kelių skirtingų unijų lyderiai greta taikos judėjimo vadų susiedijose ir organizacijose. Ir tas nepadarė nei vieno mažiau amerikonišku. Priešingai, kuomet mitingo užbaigoje užgrojo "My Country... sweet land of liberty," tie žodžiai, pirmu kartu po birželio 1950 metų vėl atrodė tebeturinčiais reikšmės.

Atkovojimas taikos ir laisvių visuomet iš naujo atkuria liaudyje atminimą ir aukštesnį įvertinimą didžiųjų tautos tradicijų. **D-ė.**

Skaniai vakarieniausime, bet...

"Ne vien duona žmogus gyvas." Taip pareiškęs išmin čius prieš tūkstančius metų. To tebeprisilaiko ir šiandien visi išmintingi žmonės. Tad jie pripažįsta kultūringiems žmonėms reikalą susieiti, pasikalbėti visuomeniškais reikalais ir pasilinksminti. O susirinkus draugovėn visuomet būna draugingumo šilimos ir linksmybės.

Visam tam bus proga East New Yorko-Richmond Hill lietuvių organizacijų bankiete šio šeštadienio vakarą, gruodžio 15-tą, Liberty Auditorijoje, kampas Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill, N. Y. Vakarienės tikietas $2.-50.

Vakarienę duos 7 valandą. Svečiai prašomi nesivėluoti, nes suėjusieji laiku nenori pavėlavusių laukti, valgis bus duodamas skirtu laiku. **Nek.**

Automobilistams

Auto leidimų biuras primena mašinų savininkams nenumesti senųjų auto vairuoti leidimo lentelių, pasilaikyti ateinantiems metams abiejas, priešakinę ir užpakalinę. Abi reikės vartoti ir 1952 metais, tiktai turėsite gauti ir ant tos pačios lentelės prijungti pakitusį metų numerį.

Siūlė taupyt miesto ligoninėms paskyras

Miesto iždininkas Joseph, majoro paskirtos miesto departmentų veiklai patikrinti komisijos pirmininkas, pateiktame penkių tomų raporte siūlo miesto ligoninių reikaluose taupyti virš 14 milijonų dolerių.

Kol kas nebuvo žinios, koki tie pasiūlymai. Sklido baimė, kad tie taupymai nebūtų bloginimu patarnavimo reikalingiems medikališkos pagalbos ir sunkinimu sąlygų ten dirbantiems.

Socialistų laikraštis įdėjo streiklaužišką skelbimą

Žydų socialistų laikraštis New Yorke — Jewish Daily Forward — įdėjo po visos šalies komercinius laikraščius talpinamą streiklaužišką Prudential Apdraudų firmos pasiskelbimą.

Skelbimas ragina apdraudų savininkus briautis per pikietų linijas pasimokėti firmai duokles, kurioms išrinkti firma per metų metus iki šiol palaikė agentus. Dabar agentai streikuoja ir pikietuoja firmą.

Del ko jie streikuoja? Ar jau tie tūkstančiai baltakalnierių staiga "paraudonavo?" Juk streikieriai per laikus vadinami raudonaisiais.

Duonos stoka, pasirodo, visus daro "raudonais." Milijonieriai apdraudų kompanijų viršininkai nepripažįsta, kad pragyvenimas pabrango. Bet agentai, kuriems moka po $35, (pirm išėmimo taksų) nori gauti savaitei $55 pamatinės algos ir po $10 priedo iškaščiams, nes jų darbe reikia daug pinigų pravažinėti.

Agentai masiniai pikietuoja centralinę firmos raštinę, esančią Newarke. Praėjusį penktadienį ten pikietavo virš du tūkstančiai streikierių. Įvyko pikietų ir prie New Yorke esamų raštinių. Pikietų linijos didėja. Riksmu "raudonasis," mat, alkanos šeimos nepavalgydinsi.

Pavyzdis naudingumo turėti savo atstovus

Miesto Taryboje praėjusį antradienį buvo balsuojamas New Yorko Valstybės Seimeliui pasiūlymas, kad leistų miestui įvesti loterijas, kaipo priemonę papildyti savo iždą. Balsavime pasisakė 18 už, 3 prieš, du susilaikė.

Ginčuose dėl loterijos tarybos naujasis prezidentas Halley įžeidė negrus išsitarimu, būk loterijų tikietų galima gauti "ant bile gatvės Harleme." Pašokęs ant kojų vienintėlis negras taryboje, Earl Brown, atsikirto, jog "vaikščiodamas aplink Penn stotį taipgi matysi loterijų raketierius."

Tai geras pavyzdis to, kiek įžeidinėjimų ir melų galėtų atmušti darbo žmonės, jeigu jie valdinėse įstaigose turėtų savo atstovus. Tai reikėtų atsiminti rinkimuose.

Prasidėjo darbiečių bazaras

Gruodžio 13-tą, St. Nicholas Arenoje, 69 W. 66th St., New Yorke, prasidėjo didelė darbymetė ir $40 tūkstančių vertės daiktų išpardavimas American Labor Party bazare, kuris tęsis 4 dienas. Taigi, ir mažiausia turinčiam laiko bus proga prisitaikyti dieną. Pradžia 13 ir 14-tą nuo 6 vakaro, šeštadienį ir sekmadienį nuo pietų.

Parduodami tiktai nauji daiktai. Kaip kad geroje departmentinėje krautuvėje, taip ir čia, yra pasirinkimui šimtai vyriškų ir moteriškų drabužių, baltinių, rakandų ir įvairių daiktų namams ir asmeniui, suaugusiam ir mažam. Yra dailės kūrinių.

Laike bazaro kas dieną veikia didelė kafeterija su didesniu pasirinkimu valgių negu gerame viešbutyje, tiktai ne viešbučio kainomis. Ir kas vakaras bus šokiai.

Daugelis lietuvių yra įsigiję įžangos tikietus, kurie geri bile kuriai vienai dienai. Ir dar galima gauti tikietų pas lietuvius. Klauskite. Atrodo, kad daugiau mūsiškių nueis penktadienį ir sekmadienį, nes šeštadienį yra savoji pramoga Auditorijoje. **D-tis.**

New Yorke gruodžio 10-tą staiga mirė Amalgameitų Unijos Bedarbiams Fondo vedėjas Victor E. Benedict, 63 metų.

Iš LDS 50 kuopos veikimo

So. Brooklyn

Gruodžio 6 d. White Eagle svetainėje įvyko kuopos priešmetinis susirinkimas. Narių susirinkime dalyvavo gana daug, apie pusė narių skaičiaus kuopoje.

Kuopos kom. raportas parodė, kad kuopoje viskas geroje tvarkoje, tik kuopos finansinė padėtis prastame stovyje. Atmokėjus valdybai algas už 1951 metus kuopa turės deficito. Kuopos finansinė padėtis prasta todėl, kad kuopa negali surasti prieinamos svetainės parengimams, iš kurių būtų galima pasidaryti kiek pelno kuopos reikalam. Kad sustiprinus kuopos iždą, nutarta pakelti kuopos reikalam mokestį nuo dabar mokamų 5 c. iki 10 c. mėnesiui.

White Eagle savininkai (svetainės) pranešė, kad ant toliau jie atsisako duoti svetainę kuopai laikyti susirinkimus. Kuopos valdybai naujas galvosukis gauti vietą susirinkimams.

Kuopos Valdybon 1952 metams išrinkti šie draugai-ės: pirm. M. Kulikienė, prot. sek. Kaz. Meškėnas, fin. raštininkas C. Bready, ižd. W. Kulikas, iždo globėjai Šimkienė ir Weiss, org. W. Kulikas ir koresp. Weiss. Reiškia, veik visi buvusieji 1951 m., išskyrus prot. sekr., kur vieton atsisakiusios draugės Meškėnienės bus K. Meškėnas.

Susirinkimui užsibaigus, kuopiečiai turėjo vaišes. Buvo užkandžio ir išsigerti.

Koresp.

DRAUGES KLUBIETES
širdingai sveikinu žiemos šventėmis
ir linkiu
sveikų, laimingų ir linksmų Naujųjų Metų
Olga Reinhardt'ienė.
Brooklyn, N. Y.

Išvyko pas sūnų

Ilsa Bimba išvyko Tennessee valstybėn atlankyti militarinėse jėgose tarnaujantį sūnų Elmer Merkson. Gavo žinią, kad sūnus sužeistas.

GARSINKITĖS LAISVĖJ!
Užrašykit Laisvę Savo Draugui.

RANDAVOJIMAI

Yra tuščias kambarys vienam asmeniui arti visokių privažiavimų, bosų, treinų ir troleikarų. Prašom kreiptis: 426 So. 5th St., Brooklyn, N. Y. — Joseph Lugauskas.
(242-244)

Automobilių Technikos MOKYKLA
Išmokome Mechaniku ir Chauffeur'iu

Baigus mokyklą išduodame diplomą, padedame gauti vairutojo laisnius. Pamokos dienom ir vakarais. Mokyklą atdara kasdien. Aiškinimai lietuvių ir anglų kalbose.

Direktorius
L. TICHNIAVIČIUS
Metropolitan Auto School
155 Second Ave., New York City
Tel. GRamercy 7-8951

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daikteliai, ligonių kambariui reikmenys —už grieztai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Matthew A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MAarket 2-5172

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

Istorinis BANKIETAS
Rengia
Richmond Hill lietuvių kuopos
ŠEŠTADIENĮ
Gruodžio 15 December
Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.
PRADŽIA 7 VAL. VAK.
Būsite pavaišinti skaniausiais valgiais
Įžanga $2.50

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO AR ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street
TELEVISION Telefonas EVergreen 4-8969

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Pertvarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174